

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA 2007-2011

PÄIVITYS 2012-2013

AMERIKANCOCKERSPANIELI

Amerikancockerspanieleiden jalostuksen tavoiteohjelma.

Hyväksytty yhdistyksen kevätkokouksessa 31.3.2007.

Hyväksytty Suomen Kennelliitossa 22.8.2007.

Päivitys hyväksytty SKL:ssa 7.12.2011.

Sisällysluettelo

1. Yhteenveto	3
2. Rodun historia	5
3. Järjestöorganisaatio ja sen historia	7
4. Nykytilanne	9
4.1 Populaation koko ja rakenne	9
4.1.2. Populaatio muissa maissa	14
4.2. Luonne ja käyttöominaisuudet	15
4.3. Terveys	17
4.3.1. PEVISA –ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	17
4.3.2. Lonkkanivelen kasvuhäiriö	19
4.3.3. Polvilumpion sijoiltaanmeno	20
4.3.4. Muut rodulla tunnetut merkittävät sairaudet	21
4.4. Ulkomuoto	24
5. Yhteenveto aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta	25
6. Jalostuksen tavoitteet ja strategiat	25
6.1. Jalostuksen tavoite	25
6.2. Visio	25
6.3. Rotujärjestön tavoitteet	26
6.4. Rotujärjestön strategia	27
6.5. Uhat ja mahdollisuudet	29
6.6. Varautuminen ongelmiin	30
6.7. Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi	31
7. Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta	31
8. Lähteet	31
9. Liitteet	31

1. Yhteenveto

Amerikancockerspanieli on noutava ja ylösajava lintukoira, luonteeltaan iloinen, tasapainoinen ja innokas. Rotua rekisteröidään vuosittain 150–200 kpl, joista muutama on uusia tuonteja ulkomailta.

Suomessa amerikancockersspanielikanta pohjautuu vahvasti amerikkalaisiin koiriin. Amerikancockerspanielin FCI:n rotumääritelmä on sama kuin rodun kotimaassa USA:ssa. Terveystilanne ei juuri poikkea rodun kotimaasta. PEVISA:n voimassaoloaikana sairastuneiden yksilöiden lukumäärä on pysynyt samalla tasolla. Perinnöllinen harmaakaihi, PRA, MRD lienevät suurimmat silmäongelmat rodun terveydessä tällä hetkellä. Perinnöllinen harmaakaihi diagnosoidaan vuosittain muutamalle rodun yksilölle. PRA-tapauksia todetaan hyvin harvoin, mutta sen sijaan MRD-tapauksia on useita. Kahta MRD-koiraa ei suositella yhdistettäväksi pentueita suunniteltaessa. Yhdistys pyrkii saamaan koirien omistajat ymmärtämään vanhojen koirien ja varsinkin jalostukseen käytettyjen vanhojen koirien silmätutkimuksen merkityksen jalostuksellisesti. Patellaluksaatiota, aste 1 tai 2, esiintyy rodulla muutamia tapauksia vuosittain. Uusi PEVISA-ohjelma hyväksyttiin rotujärjestön syyskokouksessa 2006. Ohjelmaan lisättiin lonkkakuvaus- ja polvitutkimuspakko toista pentuetta rekisteröitäessä. Tarkoitus on kerätä seuraavan viiden vuoden aikana tietoa amerikancockersspanieleiden lonkkien ja polvien osalta. Rodun lonkkatilasto on alkanut näyttämään huolestuttavalta. A-tuloksella on riittämätön määrä rodun edustajia ja C- ja D-tulokset ovat tulleet yleisemmiksi. Kuvattuja koiria on toistaiseksi rekisteröintiin nähden liian vähän. Tästä syystä muutos PEVISA:an katsottiin aiheelliseksi toteuttaa. Yhdistys pyrkii järjestämään edullisia joukkoterveystutkimuksia silmien, polvien ja lonkkien osalta eri puolilla Suomea.

Yhdistys järjestää vuosittain sekä virallisen että epävirallisen näyttelyn (tuomari rodun kotimaasta). Myös muutakin harrastustoimintaa järjestetään, kuten kokeita, leirejä ja koulutusta. Yhdistyksen jäsenjulkaisu Jenkki-lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa ja yhdistyksen internetsivut ovat olleet käytössä 90-luvun lopusta lähtien. Lehdessä julkaistaan mm. rotua koskevia artikkeleita, tutkimustulokset, näyttely- ja koetuloksia sekä syntyneet pentueet, tuontikoirien rekisteröinnit. Lisäksi yhdistys julkaisee näyttely- ja koetulokset kritiikkeineen vuosittain ilmestyvässä vuosikirjassa.

Yhteistyö kasvattajien ja koiranomistajien kanssa koetaan tärkeäksi. Rotujärjestön yleiskokouksen valitsema jalostustoimikunta toimii kasvattajien ja koiranomistajien tukena heitä opastaen ja neuvoja antaen.

Amerikancockersspanieleille tehty ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma (JTO) hyväksyttiin Suomen Spanieliliitto ry:n yleiskokouksessa 1980-luvun lopulla. Amerikancockerspanieli oli vielä silloin Suomen Spanieliliitto ry:n alainen rotu. Tämän jalostuksen tavoiteohjelman tarkoituksena on muodostaa kuva amerikancockersspanieleiden alkuperäiseen historiaan ja nykytilaan Suomessa sekä kartoittaa jalostuksen suunnittelu ja seuranta. Tavoitteena on saada sekä nykyiset, että tulevat kasvattajat tuntemaan rotumääritelmä, jalostuksen tavoitteet sekä ymmärtämään omien jalostuskoiriensa taso verrattuna koko rodun kantaan.

Koiranjalostuksen päämäärä on pyrkiä kasvattamaan mahdollisimman rotumääritelmän mukaisia, käyttötarkoitukseensa soveltuvia, hyväluonteisia ja terveitä rodun edustajia. Amerikancockerspanieli on lintukoirista pienin, tiivis, hieman korkeuttaan pidempi ja runsasturkkinen. Rodun kannan pienuus Suomessa huomioon ottaen yleinen taso on varsin hyvä, viime vuosina jopa parantunut. Perinnöllisen vaihtelun säilymisestä tulee huolehtia ja kasvattajien edellytetään käyttävän koiriaan jalostukseen monipuolisesti, PEVISA-ohjelman mukaiset määräykset ja rotujärjestön sovitut jalostuksen toimintaohjeet huomioon ottaen. Vähimmäisvaatimukset täyttävistä yhdistelmistä syntyneet pentueet otetaan rotujärjestön maksuttomaan pentuvälitykseen.

Suomen amerikancockerspanielikanta tarvitsee lisää uusia tuontikoiria. Typistettyjen koirien näyttelykielto kuitenkin vaikeuttaa uusien tuontien, hyvien jalostuskoirien saamista Suomeen rodun kotimaasta USA:sta. Jalostuspohjan laajentaminen tulee olemaan suurin tavoite lähivuosina.

Vastuu rodun jalostuksessa on kasvattajilla, jotka ovat vastuussa myös rodulla esiintyvistä perinnöllisistä sairauksista. Kasvattajien tulee olla rehellisiä omissa koirissaan ja kasvateissaan esiintyvistä perinnöllisistä sairauksista sekä jalostustoimikunnalle että pentujen ostajille. Jalostukseen käytettävien urosten omistajilta vaaditaan samaa vastuuta ja avoimuutta. Urosten omistajilta edellytetään myös kriittisyyttä ja heidän tulee estää omien urostensa liiallista käyttämistä jalostukseen. Siitosmatadorien käyttöä tulee välttää. Toistaiseksi ei ole katsottu tarpeelliseksi rajoittaa määräyksillä urosten käyttöä.

Luonnetta koskeva jalostustavoite on pyrkimys kasvattaa hyväluonteisia amerikancockerspanieleita, jotka sopeutuvat hyvin nykypäivän elämään ja soveltuvat monenlaiseen harrastustoimintaan sekä ovat hyviä perheen jäseniä.

Ulkomuodon osalta keskeisin jalostustavoite on mahdollisimman rotumääritelmän mukainen amerikancockerspanieli. Ulkomuototuomarikoulutuksen avulla tullaan opastamaan tuomareita kiinnittämään enemmän huomiota kokoon, rakenteeseen, liikuntaan sekä turkin silkkimäiseen laatuun. Etuosien rakenteen parantaminen on erittäin tärkeää. Amerikancockerspanieli on varsinaisista spanieliroduista pienin. Ulkomuototuomareiden toivotaan mittaavan koirat näyttelytilanteessa silmämääräisen arvion lisäksi. Turkin oikea laatu ja oikea määrä tulee olla yksi erityishuomion kohde.

Päivitys 2011

Amerikancockerspanieleiden rekisteröintimäärät ovat vaihdelleet vuosina 2006–2010 välillä 121–192. Korkeimmillaan rekisteröintimäärä on ollut vuonna 2006 ja alhaisimmillaan vuonna 2010. Prosentuaalinen lasku tällä aikavälillä on ollut 18,8 %. Amerikancockerspanieleiden PEVISA-ohjelma uudistui vuoden 2009 alusta. Tällöin rekisteröinnin ehdoksi tuli aiemman silmätarkastuspakon lisäksi polvitutkimus- ja lonkkakuvauspakko, mitkä ovat tuoneet lisätietoa polvien ja lonkkien tämänhetkisestä terveystilanteesta, koska tutkittujen koirien osuus on noussut. Tutkimustuloksista ei kuitenkaan voida vielä näin lyhyellä aikavälillä tehdä kovin suuria johtopäätöksiä. Yhdistys ei enää julkaise vuosikirjaa, mutta päänäyttelyn ja club show'n tulokset arvosteluineen julkaistaan rotujärjestön lehdessä. Yhdistyksen hallitus valitsee jalostustoimikunnan puheenjohtajan. Tällä hetkellä jalostustoimikunnassa on puheenjohtajan lisäksi neljä jäsentä.

2. Rodun historia

Amerikancockerspanieli kuuluu nuorimpiin rotuihimme. Se sai alkunsa maailmansotien välisenä aikana, jolloin amerikkalaisten spanielikasvattajien keskuudessa tapahtui jakaantuminen traditionaalisen cockerspanielin ja runsasturkkisemmän cockerspanielin (”woolly cocker”) harrastajiin. Jo 1870-luvulla esiintyi sekä Amerikassa että Kanadassa pieniä maksanruskeita ja punaisia spanieleita, joita nimitettiin ”water spanieleiksi”, ”cockerspanieleiksi” tai ”cocking spanieleiksi”. Samoihin aikoihin tuli Amerikkaan, lähinnä Kanadan kautta, englantilaisia mustia fieldspanieleita. Ensimmäiset cockerspanielit rekisteröitiin vuonna 1879 eli kaksi vuotta American Spaniel Clubin perustamista aikaisemmin.

Rodun varsinaisena kantaisänä voidaan pitää vuonna 1882 syntynyttä mustaa CH OBO II- nimistä urosta, jonka emä Chloe II tuotettiin Englannista kantavana. Se astutettiin James Farrowin legendaarisella Obolla. CH Obo II herätti suurta ihastusta spanielikasvattajien keskuudessa ja siitä tuli erittäin suosittu siitosuro, mihin vaikutti myös se, että se periytti pelkästään mustaa väriä. Yhdessä sisruolensa Miss Obo II:n kanssa se vaikutti erittäin paljon cockerspanielin tyyppin yhtenäistymiseen. Molemmat esiintyvät kuuluisan siitosuroksen Robinhurst Foreglown sukutaulussa.

Robinhurst Foreglown omistaja Townsend Scudder joutui ostamaan kaikki Blackstone kennelin 32 koiraa saadakseen Foreglown isän Blackstone Chiefin. Herra Scudder ymmärsi Foreglown suuren siitosarvon jo varhain ja lupasi ilmaisen astutuksen jokaiselle ”tyypilliselle” cockerspanieli nartulle. Foreglown pojista Red Brucie, Ch Sand Spring Sunrise, Ch Midkiff Miracle Man ja Ch Limestone Laddie tulivat tunnetuksi siitosuroksina. Red Brucielia, joka oli syntynyt 1921, oli 38 valiojälkeläistä. Rodun kehitys oli varsin nopeata etenkin Massachusetissa ja Torontossa ja jo 1920-luvulla esiintyi nykyisten Englannin cockerspanieleiden näköisiä yksilöitä. Vuonna 1921 voitti Herra Paynen omistama mustavalkoinen CH Midkiff Seductive ensimmäisenä cockerspanielina BIS:n New Yorkissa

Madison Square Gardenin näyttelyssä. Seductiven ohella tähän ovat pystyneet CH My Own Brucie vuonna 1940 ja 1941, sekä CH Carmor's Rise 'N' Shine vuonna 1954.

Rodun varsinainen läpimurto tapahtui 1930-luvun alkupuolella. Yksi tuon ajan voitokkaimmista koirista oli punavalkoinen CH Idahurst Belle II, joka voitti kolmesti peräkkäin American Spaniel Clubin Speciality Shown vuosina 1930–1932.

Vuosikymmenen vaihteessa aloitti kasvatustyönsä myös Stockdale-kennel joka tuli tunnetuksi voitokkaista mustista cockerspanieleistaan. Kennelin kuuluisin koira oli musta uros CH Stockdale Town Talk, joka oli peräti 87 valion isä.

Rotu saavutti 1930-luvun alussa ennen näkemättömän suosion etenkin seurakoirana. Runsaan lemmikkiutuotannon ohella alkoi muodostua kasvattajien keskuuteen kaksi leiriä. Traditionaalisen Englannin cockerspanielin kannattajat perustivat oman yhdistyksen vuonna 1935. Runsaampiturkkiset eli 'woolly cockerit' menestyivät näyttelykoirina ja niistä kehittyi vähitellen nykyinen amerikancockerspanieli. Jo 1930-luvulla muutamat etenevät kasvattajat olivat saaneet kehitetyn uuden cockerspanielityypin, jolla oli ominaista runsaampi turkki, neliömäisempi runko ja lyhyempi kuono-osa.

Vuonna 1936 muodostettiin omat näyttelyluokat näille kahdelle eri tyypille: pienemmät (9-12 kg) olivat amerikancockerspanieleita ja suuremmat (12–14 kg) Englannin cockerspanieleita. Omaksi rodukseen amerikancockerspanieli tunnustettiin Kanadassa 1940 ja Amerikassa 1946.

Toisen maailmasodan jälkeen tulivat ensimmäiset amerikancockerspanielit Eurooppaan diplomaattien ja amerikkalaisten upseereiden mukana. Rodun kasvatusta vanhalla mantereella alkoi ensimmäiseksi Hollannissa, missä Nell Koning-Goudappel aloitti ura-uurtavan kasvatustyönsä 1950-luvun alussa. Hänen Saksasta amerikkalaiselta upseerilta vuonna 1951 ostamansa vaalea narttu Jane of Herzogum oli ensimmäinen amerikancockerspanieli, joka arvosteltiin omana rotuna Euroopassa. Nell Koning-Goudappelin kasvattamat van der Cockerbox amerikancockerspanielit vaikuttivat paitsi Hollannin myös Englannin ja Pohjoismaiden amerikancockerspanielikannan muodostumiseen.

Suomessa merkittiin rotukirjaan 1950-luvun vaihteessa kolme amerikancockerspaneliä. Ensimmäiset pentueet rekisteröitiin 1969 ja kasvatustyö vilkastui 1970-luvulla, jolloin kasvattajia oli jo 10 ja rotuun saatiin kansainvälisiä muotovalioitakin. 1970–80-luvuilla suuri osa tuonneista tuli Iso-Britanniasta ja Ruotsista, koska näistä maista tuonti oli karanteenivapaata. Tuonnit rodun kotimaasta, karanteenirajan takaa, olivat kalliita ja hankalia. Niitäkin kuitenkin oli muutamia. Vuotta 1988 voidaan pitää jonkinlaisena käännekohtana rodun kannalta Suomessa. Silloin rajat aukenivat rabies-tapausten vuoksi ja karanteenimääräykset poistuivat. Koirien tuonti ulkomailta helpottui huomattavasti. Saimme runsaasti uutta jalostusmateriaalia useiden vuosien aikana pääasiassa USA:sta. Häntien typistyskielto astui voimaan 1.7.1996 ja 1.1.2001 jälkeen syntyneet typistettyhäntäiset koirat eivät enää saaneet osallistua näyttelyihin. Tämä näkyikin sitten jälleen tuontien selvänä vähenemisenä.

3. Järjestöorganisaatio ja sen historia

Aluksi amerikancockerspanieliharrastajat kuuluivat paikallisten spanielikerhojen kautta Suomen Spanieliliittoon, jonka julkaisemassa Spanieli-lehdessä oli sen alaisille roduille oma palsta. Palstalla

tiedotettiin tulevia tapahtumia, tuloksia ym. tärkeitä asioita. 8.3.1980 perustettiin oma rotuyhdistys Amerikancockersspanielikerho ry. pienen mutta aktiivisen joukon voimin. Suomen Kennelliitto myönsi kerholle rotua harrastavan yhdistyksen arvon vuonna 1988. Rotujärjestöksi Amerikancockersspanielikerho ry. hyväksyttiin SKL:n kokouksessa 18.11.1995. Samalla yhdistyksemme irtautui Suomen Spanieliliitto ry:n alaisuudesta, mikä merkitsi myös amerikancockereiden osallistumisoikeuden menettämistä Spanieliliiton järjestämiin kokeisiin, mm. spanieleiden taipumuskokeisiin. 10.10.1997 voimaan astuneen sääntömuutoksen myötä yhdistyksen nimi muuttui Amerikancockersspanielit ry:ksi.

Vuosien varrella yhdistyksen jäsenmäärä on pysynyt suurin piirtein samana. Vuoden 2006 lopussa yhdistyksen jäsenmäärä oli 249 jäsentä.

Erilaista toimintaa on yhdistyksen taipaleella järjestetty pienehkön aktiivijäsenistön voimin. Vuosittain on järjestetty Open Match Show (myöhemmin Club Show), johon on lähes aina tuomari kutsuttu rodun kotimaasta USA:sta, sekä metsästyskoirien jäljestämiskoe ja viime aikoina myös virallinen erikoisnäyttely. Kesäpäiviä, jalostustarkastuksia, virallisia tottelevaisuuskokeita on myös pidetty sekä erilaisia tapahtumia joukkoterveystarkastuksista trimmaus- ja agilitykursseihin. Yhdistys on julkaissut neljästi vuodessa ilmestyvää Jenkki-lehteä vuodesta 1986. Internet-sivuja on ylläpidetty 1990-luvun lopulta lähtien.

Yhdistyksen asioita hoitaa syyskokouksen valitsema puheenjohtaja sekä hallitus, johon kuuluu 9 varsinaista ja 3 varajäsentä. Varsinaisten jäsenten toimikausi on 3 vuotta, puheenjohtaja ja hallituksen varajäsenet samoin kuin muut toimihenkilöt valitaan vuodeksi kerrallaan.

Jalostusorganisaatio muodostuu siten, että syyskokouksen valitsema jalostustoimikunnan puheenjohtaja kokoaa ympärilleen muun toimikunnan, vähintään 4 jäsentä. Toimikunta valitaan vuodeksi kerrallaan. Jalostustoimikuntaan voidaan valita henkilö, joka

- * on suorittanut hyväksytysti SKL:n kasvattajan peruskurssin
- * tuntee hyvin maassamme olevan amerikancockersspanielikannan
- * omaa riittävät teoreettiset tiedot perinnöllisyydestä
- * omaa käytännön kokemusta rodun jalostamisesta
- * on pitkäjänteinen ja neuvottelu- ja yhteistyökykyinen sekä kaikessa toiminnassaan yleistä luottamusta nauttiva

Toimikunta valitsee keskuudestaan jalostussihteerin, pentuvälittäjän ja varapuheenjohtajan. Kaikki jalostustoimikunnan jäsenet toimivat jalostusneuvojina. Toimikunta voi tarpeen mukaan nimetä keskuudestaan tai toimikunnan ulkopuolelta henkilöitä erillisten tehtävien vastuuhenkilöiksi tai avustajikseen. Yhdistys ylläpitää ilmaista pentuvälitystä, johon hyväksytään jalostustoimikunnan vähimmäisvaatimukset täyttävät pentueet.

Päivitys 2011:

Järjestöorganisaatio toimii edelleen kuten yllä on kerrottu. Yhdistyksessämme on tällä hetkellä noin 230 jäsentä. Yhdistys järjestää vuosittain pääerikoisnäyttelyn ja epävirallisen club show'n, jonne on jo vuosien ajan kutsuttu kasvattajatuomari USA:sta. Viime vuosina on pyritty järjestämään säännöllisesti myös kesäpäivät, MEJÄ-koe sekä agilityn rotumestaruuskilpailut. Jenkki-lehti ilmestyy edelleen neljä kertaa vuodessa. Nykyisin jalostusorganisaatio valitaan siten, että yhdistyksen hallitus valitsee

jalostustoimikunnan puheenjohtajan vuodeksi kerrallaan. Puheenjohtaja kokoaa ympärilleen muun toimikunnan kuten edellä on kuvattu. Jalostustoimikunta on pyrkinyt osallistumaan kesäpäivien järjestämiseen tarjoamalla mahdollisuutta jalostustarkastukseen kesäpäivien yhteydessä. Yhdistyksen hallitus nimeää myös muut toimikunnat vuodeksi kerrallaan. Tällaisia toimikuntia ovat mm. lehti-, kesäpäivä- ja näyttelytoimikunta.

4. Nykytilanne

4.1 Populaation koko ja rakenne

Rekisteröinnit vuosina 2002–2011

Vuosi	Rekisteröinnit	Pentueet	Tuonnit	Kasvattajat	Isät	Emät	teholl.popul.	SS-kerroin
1987	216	56	9	36	22	55	63	3,43 %
1995	200	51	7	30	26	50	68	1,41 %
1996	132	34	11	23	18	34	47	2,76 %
2002	191	39	13	27	24	39	59	1,97 %
2003	207	44	5	26	28	44	68	2,05 %
2004	183	43	13	24	35	43	77	2,03 %
2005	159	36	6	24	28	36	63	2,13 %
2006	191	38	9	23	28	38	64	1,55 %
2007	143	31	18	23	19	31	34	2,09 %
2008	189	42	26	30	23	40	43	1,30 %
2009	148	30	14	25	24	30	37	1,50 %
2010	121	24	24	22	15	24	27	1,59 %
2011	84	14	22	12	13	14	18	0,48 %

Taulukon tiedot on otettu KoiraNetistä. Taulukkoon on vertailun vuoksi otettu mukaan tiedot vuosilta 1987 (aikaisin vuosi josta KoiraNetistä löytyy tiedot) sekä 1995 ja 1996. Vuonna 1996 oli rekisteröintimäärissä poikkeuksellinen notkahdus ilmeisesti hännäntypistyskiellon voimaantumisen vuoksi. Amerikancockerspanieleiden rekisteröintimäärät ovat pitkään pysyneet suurin piirtein 150–200 pennussa / vuosi.

Päivitys 2011: Vuosina 2007–2010 Suomessa syntyneitä amerikancockerspanielipentuja on rekisteröity keskimäärin n. 130/vuosi. Vuosina 2010 ja 2011 pentumäärät ovat olleet kovin alhaisia – toivottavasti kyse on väliaikaisesta notkahduksesta. Tuontikoiria on rekisteröity keskimäärin 20/vuosi, osa Suomeen rekisteröidyistä amerikancockereista on tosin lainakoiria, jotka ovat käyneet maassamme ainoastaan kilpailemassa jättämättä yhtään jälkeläistä, joten niillä ei ole vaikutusta populaatioomme.

Jalostuspohjan laajuutta kuvataan määreellä tehollinen populaatiokoko. Se kuvaa niiden yksilöiden määrää, jotka siirtävät perintöainesta seuraavaan sukupolveen. KoiraNetistä katsottuna tehollinen populaatiokoko on 65–70 koiraa / vuosi. Populaation suositeltava tehollinen populaatiokoko on vähintään 100–200. Ollessaan alle 50 se merkitsee vaarallisen kapeaa jalostuspohjaa. Kovin kapea jalostuspohja aiheuttaa väistämättä sukusiitosasteen kasvamista ja perinnöllisen vaihtelun häviämistä.

Tehollinen populaatiokoko voidaan laskea myös kaavasta $N(e) = 4x N(m) x N(f) / (N(m)+N(f))$ jossa $N(m)$ on lisääntyvien urosten määrä ja $N(f)$ lisääntyvien narttujen määrä. Tehollinen populaatiokoko voidaan laskea sukupolvea kohden, jossa sukupolvi on n. 4v. Vuosina 2002–05 käytettiin jalostukseen yhteensä 78 eri urosta ja 116 eri narttua. Näiden avulla laskettuna saadaan teholliseksi populaatiokooksi $4x78x116/(78+116)= 186$, joka kuulostaa varsin hyvältä rekisteröintimääriimme nähden.

Tehollinen populaatiokoko voidaan laskea myös kaavalla $N(e)=1/(2\Delta F)$ jossa ΔF on sukusiitosasteen kasvunopeus. Sukusiitosasteen kasvunopeus puolestaan saadaan seuraavasta kaavasta: $\Delta F = 1/8N(m) + 1/8N(f)$ jossa $N(m)$ ja $N(f)$ ovat jälleen lisääntyvien urosten ja narttujen määrät. Tarkasteltuna ajanjaksona sukusiitosasteen kasvunopeus on $1/(8 \times 78) + 1/(8 \times 116) = 0,27 \%$, mikä ylittää hienokseltaan turvallisena pidetyn vuotuisen kasvunopeuden eli $0,25 \%$. Tästä laskettuna tehollinen populaatiokoko on edelleen sama: $1/(2 \times 0,0027) = 186$.

Tehollisen populaatiokoon laajuuteen vaikuttaa sekä käytettyjen urosten että narttujen määrä. KoiraNetin vuosittaisten lukujen ja nelivuotiskaudelle laskettujen arvojen erilaisuus selittyy sillä, että jokainen uros tai narttu ei lisääny joka vuosi. Narttujen lisääntymistä rajoittavat aina fysiologiset tekijät sekä SKL:n rekisteröintimääräykset, mutta myös urosten käytön suhteen meillä onneksi ollaan varsin maltillisia. Vain kymmenellä uroksella on viisivuotiskautena 2002–2006 ollut 5 pentuetta tai enemmän, eikä kenelläkään yli kahdeksaa pentuetta. Jalostuspohjan kannalta on varsin positiivista, että meillä on monia uroksia, joilla on yksi tai kaksi pentuetta. Narttujen pentuemääriä rajoittanee myös se seikka, että Suomessa vain harvalla kasvattajalla on suuria koiramääriä kotona ja monet käyttävät sijoituskoiria kasvatustyönsä apuna. Koirakannan lähisukulaisuuden astetta kuvataan sukusiitosasteella. Se on prosentteina ilmaistava todennäköisyys sille, että yksilö on perinyt kuhunkin geenilokukseen molemmilta vanhemmiltaan samanlaiset, samalta esivanhemmalta peräisin olevat alleelit (nämä alleelit ovat silloin nk. homotsygotteja). Korkeat sukusiitoskertoimet (tai -asteet) kertovat siis perinnöllisen vaihtelun katoamisesta. Jossain määrin sukusiitos on tarpeen ja hyödyllistä, kun halutaan vakiinnuttaa tiettyjä rotutyypillisiä ominaisuuksia varsinkin rodun kehitysvaiheessa. Pitkään jatkuessaan se vaikuttaa haitallisesti paitsi näkyviin myös piileviin ominaisuuksiin; esimerkiksi vastustuskykyyn erilaisia taudinaiheuttajia vastaan (nk. MHC-geenit). MHC-geenien monimuotoisuus auttaa ylläpitämään kannan elinvoimaisuutta, joka siis sukusiitetyllä kannalla on selvästi alhaisempi. Yksittäisten jalostusyhdistelmien sukusiitosasteella ei ole yhtä paljon merkitystä kuin koko rodun sukusiitosasteella.

KoiraNetistä katsottuna amerikancockerspanieleiden sukusiitosasteet ovat viime vuosina olleet kahden prosenttiyksikön molemmin puolin. Tämä ei lukuna kuulosta pahalta, mutta sukusiitosasteen tarkastelu vaatisi kuitenkin aina mukaansa tiedon, kuinka monen sukupolven perusteella kerroin on laskettu. Tätä tietoa ei ole käytettävissä, koska KoiraNet on ainoa lähde. Kovin monta sukupolvea mukana ei ole, koska jalostuskoirista suuri osa on tuontikoiria tai tuontikoirien jälkeläisiä, ja niiden sukutaulutiedot Kennelliitossa rajoittuvat kolmeen sukupolven. Siten on varsin todennäköistä, että jos sukusiitoskertoimet pystyttäisiin laskemaan kuuden - kymmenen polven perusteella (mikä kertoisi huomattavasti enemmän populaation tilanteesta), saisimme aivan toisenlaisia lukuja. Sillä vaikka meillä ollaankin maltillisia yksittäisten jalostusurosten käytössä, kantamme perustuu paljolti amerikkalaisiin koiriin ja muutaman sukupolven päästä sukutauluista löytyy toistuvasti samoja nimiä.

Taulukossa on vertailun vuoksi myös uroksen syntymävuosi sekä kokonaisjälkeläismäärä. Rodussamme, jossa esiintyy vanhemmalla iällä tavattavia perinnöllisiä sairauksia, tulisi nuoria koiria käyttää jalostukseen maltillisesti. Osa uroksista on ulkomaisia lainakoiria, joilla on jälkeläisiä vain tiettyinä aikana eli kokonaisjälkeläismäärä ei lisääny enää.

Amerikancockerspanielin rekisteröintimäärillä jalostuskoiran liikakäytön rajaksi (elinikäinen jälkeläismäärä 4% / v. 2007-2010 aikana kotimaassa syntyneistä pennuista) muodostuu 20. Tämän ylittävät kaikki listatut 15 urosta ja nartuistakin 5. Tarkasteltaessa toisen polven jälkeläisiä (jolloin liikakäytön rajana pidetään 6% vastaavana 4-vuotisanjaksona syntyneistä pennuista eli nykyisillä pentumäärillä 31), liikakäytön rajan ylittää 5 urosta ja kaksi narttua.

2001- 2010 jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta									
Uros	S.vuosi	isä	emä	Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
				Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
GALLANT SWEET DEMON	1999	Gallant Black Magic	Gallant Here's Look'n at You	13	57	13	52	15	65
ARRANT YAP AT TUTUCIN	2004	De Brightdale's Mick the Miller	Truly Yours What-About-Me	7	42	5	27	7	42
CANDIDA'S CALIFORNIACHARM	1992	Glenmurray's Solid Black	Waverly Lady Whimsley	8	40	26	95	15	72
CHARLES DICKENS HOLY HOLIDAY	2001	Eaglewing-JPK Bible Smuggler	Giffels Careless Whisper	5	34	9	49	5	34
MY-IDA-HO STOP N LOOK	2001	My-Ida-Ho Look N'Good	My-Ida-Ho See Jay	7	33	2	10	7	33
GAZON STAR O' MY DREAMS	1999	Gazon Superstar	Gazon Dreams Come True	8	33	4	20	8	33
DENALI'S LONE RANGER	1999	Sundust Sir Percival	Denali's Goodness Gracious	11	33	10	45	11	33
AFTERGLOW EUGENE	2000	Afterglow Ambrose	Afterglow Musical Box	5	31	10	24	6	34
JAUNTYLOVER'S ELEVATE EARL	2001	Juniper's Jumping Jack	Jauntylove r's Bianca	6	31	3	15	6	31
K-LINE'S GOIN' PLATINUM	2000	K-Line's Platinum Plus	K-Line's Winds of Fortune	7	29	4	4	7	29
HEART-BREAKER URBAN COWBOY	2001	Sunshine's Chances Are	Sunshine's Murphy Brown	8	28	5	13	8	28
MATOBIE'S FIVE O'CLOCK SHADOW	2001	Kaliope's Bleumoon Hocus Pocus	Tri-Pod's Sure Thing	6	26	9	33	6	26
QUALIT-QUAST AMERICAN PIE	2000	Fleecy-Clouds Lemon	De Brightdale's Butter Finger	5	26	4	21	5	26
JEMS VISUAL TRANSPAREN-C	2000	Katchu's Vision for Jems	Kim-Mar's Kolleen	6	26	5	7	6	26
ARRANT ACE OF THE PACK	2004	Wood-Phield Wind Chaser	Arrant Scirocco	6	25	0	0	7	29

28 urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista

Meillä on perinteisesti jopa yliarvostettu tuontikoiria. Yllämainitun viidentoista käytetyimmän uroksen joukossa on vain kuusi kotimaassa syntynyttä. Meillä on kuitenkin vertaansa vailla oleva PEVISA-ohjelma ja varsinkin nykyisin KoiraNetin ansiosta tietoa on saatavilla paremmin kuin monessakaan maassa. Myös yleinen kulttuuri suosii muidenkin kuin jalostukseen käytettävien terveystutkimuksia, eli kotimaassa syntyneistä koirista on monin verroin helpommin saatavissa objektiivista tietoa tuontikoiriin verrattuna.

vuosilta 2002-2006						
Synt.	Uros:	Pentueita	Pentuja	Isä	Isänisä	Emänisä
2004	ARRANT YAP AT TUTUCIN	7	42	DE BRIGHTDALE'S MICK THE MILLER	CH GALAKSI HOT TO HANDLE	CH KALIOPE'S BLEUMOON HOCUS POCUS
1999	CH GALLANT SWEET DEMON *	15	65	CH GALLANT BLACK MAGIC	CH SILVERHALL SOLDIER OF FORTUNE	CH DARKEHAVEN'S EYE SPY
2001	CHARLES DICKENS HOLY HOLIDAY *	5	34	CH EAGLEWING-JPK BIBLE SMUGGLER	CH FAR-ACE JPK PRETTY BOY FLOYD	SV-94 CHARLES DICKENS MAD MAX
1999	CH GAZON STAR O' MY DREAMS v*	7	28	CH GAZON SUPERSTAR	CH GAZON AEROSTAR	CH GAZON STARFIGHTER
2001	CH MATOBIE'S FIVE O'CLOCK SHADOW *	6	26	CH KALIOPE'S BLEUMOON HOCUS POCUS	CH BLEUMOON'S MASTER OF ILLUSIONS	CH EMPIRE'S BROOKLYN DODGER
2000	CH JEMS VISUAL TRANSPAREN-C ^	6	26	CH KATCHU'S VISION FOR JEMS	CH KATCHU'S VISION QUEST	CH KIM-MAR'S GOLD STANDARD
2000	CH AFTERGLOW EUGENE *	4	28	CH AFTERGLOW AMROSE	CH TLC'S ACE IN THE HOLE	CH BODUF PISTOLS AT DAWN WITHAFTERGLOW
1998	GRISARD GALAHAD *	12	38	CH STA MAR'S PISTOL PETE	CH TRI-POD'S RUSSIAN IN	CH STA-MAR'S BAYOU BLASTER
2003	DE BRIGHTDALE'S MAKE A TRICK	5	22	FRANKY BOY V. RAVENOORD	KING ARTHUR OF THE LOAMY SOIL FARM	QUALIT-QUAST HOT CHOCOLATE
1999	CH DENALI'S LONE RANGER *	7	21	CH SUNDUST SIR PERCIVAL	CH PIPERHILL'S KING ARTHUR	CH FANNY HILL HI PLAINS DRIFTER
2003	TUTUCIN KIRA'S KOMPASS	3	21	CH ARRANT PARADISO	QUALIT-QUAST HOT CHOCOLATE	CH QUALIT-QUAST AMERICAN PIE
2001	CH HEART-BREAKER URBAN COWBOY	5	18	CH SUNSHINE'S CHANCES ARE	CH GLENMURRAY'S DUSTY MILLER	CH RAZZMATAZZ RINGLEADER
1998	CH DARKEHAVEN'S PREMIER HITMAN ^	4	18	CH DARKEHAVEN'S PRIVATE EYE	CH DARKEHAVEN'S EYE SPY	CH GRAND CRU DARKEHAVEN SHIRAZ
2001	CH JAUNTYLOVER'S ELEVATE EARL	3	16	CH JUNIPER'S JUMPING JACK	CH SILVERHALL SOLDIER OF FORTUNE	CH DE'RANO'S DARE DEVIL
1991	FRANKY BOY V. RAVENOORD *	3	15	KING ARTHUR OF THE LOAMY SOIL FARM	CH FIRST BORN OF THE LOAMY SOIL FARM	BIG MAC OF THE LOAMY SOIL FARM
2001	MARVELLOUS STEPPIN OUT	3	15	CH BEAUJOLAIS-MINNESOTA MAGIC	CH SILVER PINE CALIFORNIA DREAM	CH GAZON WILLING AND ABLE
2004	ARRANT ACE OF THE PACK	3	15	CH WOOD-PHIELD WIND CHASER	CH LEGEND SILVER BULLET	CH ARRANT PARADISO
2000	CH QUALIT-QUAST AMERICAN PIE	3	15	CH FLEECY-CLOUDS LEMON	CH GALAKSI TALK IT OUT	CH DE'RANO'S DARE DEVIL
1999	HEART-BREAKER QUINCY WARWICK	3	14	CH NORTHYORK WARLOCK	CH GLENMURRAY'S HIGH NOON	CH RAZZMATAZZ RINGLEADER
2000	CH K-LINE'S GOIN' PLATINUM *	3	14	K-LINE'S PLATINUM PLUS	CH KESA'S CAUGHT RED HANDED	CH SILVERHALL SOLDIER OF FORTUNE

* tuonti ^ laina

Yllä olevassa taulukossa vuosina 2002–2006 käytetyimpien urosten isät, isänisät ja emänisät, jossa urosten keskinäinen sukulaisuus käy ilmi. Taulukosta käy myös ilmi kotimaisten urosten vähäinen osuus.

Seuraavassa vastaava tilasto myös samana ajanjaksona käytetyimmistä nartuista.

2001-2010 jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 narttua									
Narttu	S.vuosi	isä	emä	Tilastointiaikana		Toisessa polvessa		Yhteensä	
				Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
DE BRIGHTDALE'S BUTTER FINGER	1996	De'Rano's Dare Devil	De Brightdale's Box of Tricks	3	24	26	141	5	35
DE BRIGHTDALE'S MINT JULEP	2000	Qualit-Quast Hot Chocolate	De Brightdale's Box of Sugar	4	22	6	24	4	22
DE BRIGHTDALE'S MAID OF HONOUR	2001	Charles Dickens Speed Limit	De Brightdale's Butter Finger	3	22	0	0	3	22
CHASING CHANCE DARREM CANIS	2004	Charles Dickens Millenium	Charles Dickens Baby It's You	4	22	2	6	4	22
CHANTILLY	1999	Qualit-Quast Hot Chocolate	Agua-Stone Show Me Aheave	4	21	1	4	4	21
AGUA-STONE CHILDOFTHE NIGHT	1998	Juniper's Jumping Jack	Agua-Stone Black Magic	5	20	10	42	5	20
CHESS SOPRETTY I'M CELEBRATEAM	1999	Eaglewing-JPK Bible Smuggler	Myskon Sam Kismet	4	18	2	12	4	18
SHOWDOWN GOLD RUSH	1997	Gallant Winston Churchill	Niksulan Queen Express	3	17	5	16	4	22
HEART-BREAKER QUEENOF SUNSHIN	1999	Northyork Warlock	Sunshine's Murphy Brown	5	17	2	7	5	17
QUALIT-QUAST JAUNTY LOVER	2000	Fleecy-Clouds Lemon	De Brightdale's Butter Finger	3	17	0	0	3	17
QUALIT-QUAST POCAHONTAS	2000	Qualit-Quast Hot Chocolate	Qualit-Quast Chouchou	3	16	5	24	3	16
MARVELLOUS HEY LOOKME OVER	1999	Eaglewing-JPK Bible Smuggler	Marvellous Hot Style	3	16	4	16	3	16
TUTUCIN LADY SATURNUS	2006	Chesvik Top Impulsive Light Touc	Tutucin Montana Moon	2	16	0	0	2	16
AGUA-STONE NIGHT WISH	2006	Truly Yours Regency	Agua-Stone Childofthenight	3	15	0	0	3	15
DE BRIGHTDALE'S MAJ'ANDRA	2005	Jezebel's Such-a-Mess	De Brightdale's Misty Morn	3	15	0	0	3	15

Narttutilastoa vuosilta 2002-06 tarkasteltaessa huomio kiinnittyy kirjaviin narttuihin, joita kymmenestä eniten jalostukseen käytetyistä on kuusi. Kuudesta kirjavasta nartusta viisi on hyvin läheistä sukua; ”kantanarttuna” voitaneen pitää De Brightdale's Butter Fingeriä, jolla itsellään onkin ollut yhteensä 35 jälkeläistä. Yllämainitulta listalta Butter Fingerin jälkeläisiä ovat sisarukset De B. Maid of Honour ja Mixed Of Spice sekä Qualit-Quast Jaunty Lover, jonka pentuesisaren tytär puolestaan on Tutucin Jubilee Amulet. KoiraNet-tilastojen mukaan De Brightdale's Butter Finger onkin isoäitinä peräti 117 amerikancockerspanielille! Butter Fingerin isä on DeRano's Dare Devil, joka on viimeisen 20 vuoden aikana syntyneistä uroksista eniten jälkeläisiä jättänyt (85 kpl). Siten varsinkin kirjaviin osalta onkin syytä hakea hieman erisukuisia koiria jalostukseen, kuten onkin jo havahduttu tekemään. Vuosina 2002-2006 eniten käytettyjen urosten listaa johtava Arrant Yap At Tutucin on tuontinartun jälkeläinen, ja toiseksi käytetyin kirjava Charles Dicken's Holy Holiday on itse Ruotsin tuonti.

vuosilta 2002-2006						
Synt.	Narttu	Pentueita	Pentuja	Emä	Emänemä	Isänemä
2001	DE BRIGHTDALE'S MAID OF HONOUR	3	22	CH DE BRIGHTDALE'S BUTTER FINGER	CH DE BRIGHTDALE'S BOX OF TRICKS	CH GIFFELS CARELESS WHISPER
2000	DE BRIGHTDALE'S MINT JULEP	3	22	DE BRIGHTDALE'S BOX OF SUGAR	CH DE BRIGHTDALE'S BOX OF TRICKS	CH QUALIT-QUAST CHOCOLATE HEART
1999	CH CHESS SOPRETTY I'M CELEBRATEAMERICA	4	18	MYSKON SAM KISMET	HUHTAKOUKUN KISMET KATINKA	CH JPK N COLEMAN MIMOSA MAMA
1999	CHANTILLY	4	21	CH AGUA-STONE SHOW ME A HEAVEN	CH AGUA-STONE MY SWEET AMANDA	CH QUALIT-QUAST CHOCOLATE HEART
1996	CH DE BRIGHTDALE'S BUTTER FINGER	5	35	CH DE BRIGHTDALE'S BOX OF TRICKS	QUALIT-QUAST PANDORAH	CH DERANO'S MOLLY BROWN
2000	CH QUALIT-QUAST POCAHONTAS	3	16	QUALIT-QUAST CHOUCHOU	CH SHAFRAN SHEENY COLUMBIA	CH QUALIT-QUAST CHOCOLATE HEART
1998	CH AGUA-STONE CHILD OF THE NIGHT	5	20	CH AGUA-STONE BLACK MAGIC	CH AGUA-STONE MY SWEET AMANDA	CH JUNIPER'S JUNGLE BUNNY
2001	CH DE BRIGHTDALE'S MIXED SPICE	2	13	CH DE BRIGHTDALE'S BUTTER FINGER	CH DE BRIGHTDALE'S BOX OF TRICKS	CH GIFFELS CARELESS WHISPER
2002	TUTUCIN JUBILEE AMULET	2	13	QUALIT-QUAST PANDORA'S BOX	CH DE BRIGHTDALE'S BUTTER FINGER	CH GIFFELS CARELESS WHISPER
2000	CH QUALIT-QUAST JAUNTY LOVER	2	13	CH DE BRIGHTDALE'S BUTTER FINGER	CH DE BRIGHTDALE'S BOX OF TRICKS	VEIL BAMBI OUSEN WEIN
1998	CH CANDIDA'S WORTH THE WAIT	3	12	CH WAVERLY WESLIE	CH WAVERLY LADY WHIMSLEY	GAZON SUGAR BEAR
1997	CH SHOWDOWN GOLD RUSH	4	22	NIKSULAN QUEEN EXPRESS	COCKBURN'S NO TIME TO LOSE	GAZON SUGAR BEAR
1997	CH GLENMURRAY'S SERENADE IN BLUE *	4	20	GLENMURRAY'S CHASIN THE BLUES	CH GLENMURRAY'S NEWSPRINT	CH GLENMURRAY'S HIGHLAND CAPER
2001	QUALIT-QUAST AQUA LEMON	2	11	DE BRIGHTDALE'S BOX OF SUGAR	CH DE BRIGHTDALE'S BOX OF TRICKS	CH DE BRIGHTDALE'S BUTTER FINGER
2002	FATALIFE FASHION STYLE	3	11	CH GLENMURRAY'S SERENADE IN BLUE	GLENMURRAY'S CHASIN THE BLUES	SUNSHINE'S MURPHY BROWN
1999	MARVELLOUS HEY LOOK ME OVER	3	16	CH MARVELLOUS HOT STYLE	CH RON-D'S GLENDA MURRAY	CH JPK N COLEMAN MIMOSA MAMA
1999	CH MARVELLOUS SWEET N' CLASSY	3	14	CH MARVELLOUS VIVIAN MURRAY	CH RON-D'S GLENDA MURRAY	CH WAVERLY LADY WHIMSLEY
2000	TRULY YOURS WHAT-ABOUT-ME *	2	10	TRULY YOURS TRY-MY-STYLE	DAN-AM BLACKEYED SUSAN	SANIBEL'S SUNSTROKE
1998	CH AFIRE'S STAR ON STAGE	3	13	CH AFIRE'S SUCH A SURPRISE	CH MARVELLOUS PURPLE ROSE	CH RON-D'S GLENDA MURRAY
2001	CH GOLOWOREZ JIVE TALKIN'	3	10	CH GOLOWOREZ HIT A ROAD JACK	CH SHOWDOWN WATERPROOF	CH WAVERLY LADY WHIMSLEY

* tuonti ^ laina

Yllä olevassa taulukossa vuosina 2002–2006 käytetympien narttujen emät, emänemät ja isänemät, jossa narttujen huomattava keskinäinen sukulaisuus käy ilmi.

Jal. käytetyt urokset 07–10	väri	synt.vuosi	pentueita	pentuja	%	pentuja yht.
My-Ida-Ho Stop N'Look *	B/W	2001	7	33	6,36	33
Galaksi Grand Slam *	Ch/t/w	2005	7	23	4,43	33
Fielgar Majestic Missile ^	Bf	2004	5	23	4,43	23
Rochallor Franky-Boy Jr	Ch	2002	3	17	3,28	30
Four Seasons Prince of Paradise *	Ch	2008	3	17	3,28	21
Light Dream's Zuperstar *	Ch	2006	2	16	3,08	21
Four Season's Attention Please *	B/W	2006	5	16	3,08	16
Very Vigie Vamos A La Playa ^	Bf	2004	4	16	3,08	16
Goloworez Short Cake	B	2005	3	16	3,08	16
Jauntylover's Elevate Earl	B/T	2001	3	15	2,89	31
K-Line's Goin' Platinum *	Silver	2000	4	15	2,89	29
Gallant A Moment In Time *	Bf	2003	3	15	2,89	18
De Brightdale's Marchin' Step	B/W	2003	3	14	2,7	14
Mountview's American Bandstand ^	B		4	14	2,7	14
Denali's Lone Ranger *	Bf	1999	4	12	2,31	33
Alamara's Gold Card ^	Bf		4	12	2,31	12

* tuonti ^ laina

Vuosina 2007–2010 jalostukseen on käytetty kaikkiaan 104 eri narttua ja 59 eri urosta eli n. 1,8 narttua urosta kohden. Kantamme kokoon nähden tilanne ei ole huono. Jo aiemmin mainitun liikakäytön rajan (20 jälkeläistä) ylittää yhdeksän listalla olevaa urosta.

Kahdestatoista käytetyimmistä uroksesta vain kolme on kotimaassa syntyneitä, näillä on yhteensä 48 pentua. Edelleen suuntauksena on tuonti- ja lainausten yliarvostus, vaikka kotimaisista koirista olisi saatavilla selvästi enemmän taustatietoa mm. terveydestä. Keskimääräinen jalostuskäytön ikä on 4 vuoden tietämällä sekä uroksilla että nartuilla, mikä on hyvä asia rodussa, jossa mm. perinnölliset silmäsairaudet ilmenevät useimmiten aikuisiässä.

Jal. käytetyt nartut 07–10	väri	pentueita	pentuja	pentuja yht.
Tutucin Lady Saturnus	B/T	2	16	16
De Brightdale's Maj'Andra	B/W	3	15	15
Agua-Stone Night Wish	Bf	3	15	15
Chasing Chance Darrem Canis	B/W	3	14	22
Huhtakoukun Flying Fantasy	Tri	2	12	12
Afire's Inez In Trouble	Bf	2	11	11
Peipolan Flora Queen	B	2	11	11
Jezebel's Leia Organa	Ch	1	10	10
Heavenly Way's To Destiny	Bf	2	9	13
Galaksi Queen Of Bad Excuses	Ch/w/t	2	9	9

Tarkasteltaessa 15 käytetyimmän uroksen ja 10 käytetyimmän nartun isä voidaan todeta, että vuosina 2007–2010 on käytetty eri isistä polveutuvia koiria. Käytetyimpien urosten listalla kaikilla viidellätoista on eri isä, eikä yhtään isä-poika-paria ole listalla. Sama positiivinen ilmiö on havaittavissa 10 eniten lisääntyneen nartun listalla: ei sisaruksia eikä eniten käytettyjen urosten tyttäriä. Edellisessä JTO:ssa kiinnitettiin huomiota eniten jälkeläisiä jättäneiden narttujen, erityisesti kirjaviiden, läheisiin sukulaisuussuhteisiin. Tuolloin todettiin kirjaviiden perustuvan hyvin pitkälti De Brightdale's Butter Fingerin jälkeläisiin. Nyt narttujen "top ten"-listalla on vain yksi Suomessa syntynyt kirjava ja se on 2–3 linjaus Butter Fingeriin. Käytetyimpien urosten listalla sijaa 13 pitää Butter Fingerin poika. Kirjavaa kantaa on kuitenkin uusittu lähinnä tuonteihin perustuen. Toisaalta rodussamme on havaittavissa myös uudehko trendi: Itä-Euroopan tuonnit, joita myös käytetään jalostukseen. Seitsemän käytetyimmän uroksen joukossa on kaksi idän tuontia, narttujen vastaavalta listalta löytyy Tšekin tuonti sekä idän tuontien tyttäriä.

Tarkasteltaessa tehollisen populaatiokoon kehitystä edellisestä jalostuksen tavoiteohjelman päivityksestä voidaan havaita ero KoiraNetin ilmoittaman luvun (111) ja lasketun arvon (150) välillä. Joka tapauksessa tehollinen populaatiokoko on pienentynyt vuodesta 2006, mikä on luonnollista rekisteröintimäärienkin ollessa laskusuuntaisia. Edelleen suuri tuontikoirien käyttö ja toisaalta KoiraNetin vajavaiset sukutaulutiedot tuontikoirien osalta antavat valheellisen positiivisen kuvan kannastamme, sillä tosiasiallisesti tuontikoirienkin sukutauluista löytyy samoja koiria. Yleisesti on tiedossa, että amerikancockerspanielipopulaatio on hyvin samankaltainen kautta maailman, ja jalostustoimikunnassa onkin herätelty ajatusta monimuotoisuuskartoituksesta rodun todellisen geneettisen vaihtelun selvittämiseksi.

4.1.2. Populaatio muissa maissa

Amerikancockerspanielit maailman eri puolilla ovat toisilleen melko läheistä sukua, jos tarkastellaan sukutauluja hieman taaemmas. Merkittävimmät kasvattajat Australiassa, latinalaisessa Amerikassa, Etelä-Afrikassa ja Euroopassa perustavat kasvatustyönsä amerikkalaisiin tuontikoiriin ja niiden jälkeläisiin seuraavissa sukupolvissa.

Vaikka Yhdysvalloissa rotu on määrällisesti suurilukuinen, on sielläkin selvästi havaittavissa nk. muotivirtauksia tiettyjen sukulinjojen käytössä. Suurin osa menestyvistä kasvattajista vannoo linja- ja jopa sukusiitoksen nimiin. Niinpä rodun geenipoolia uhkaa maailmanlaajuinen pieneneminen, ellei asialle tehdä jotakin.

Seuraavassa amerikancockerspanieleiden rekisteröintimääriä muissa maissa:

Maa/vuosi	2002	2003	2004	2005	2006
USA	20,655	19,036	18,556	16,343	???
Finland	191	207	183	159	191
Sweden	406	495	512	456	496
Norway	206	188	254	215	168
Denmark	71	135	186	148	121
Estonia	103	66	54	54	63
Australia	126	163	111	141	96

Päivitys 2011

Maa/vuosi	2007	2008	2009	2010	2011*
Iso-Britannia	501	??	??	324	166
Suomi	143 (125)	189 (163)	148 (134)	121 (97)	47 (34)
Ruotsi	517 (505)	438 (429)	384 (375)	310 (303)	137 (135)
Norja	255	208	164	197	??
Viro	43	42	16	28	17
Australia	140	107	115	115	??

* Tilanne 26.9.2011

Suluissa pentuerekisteröintien lukumäärä

Rodun kotimaasta Yhdysvalloista ei lukumäärällisiä rekisteröintitilastoja ole saatavilla. American Kennel Clubin julkaiseman tilaston mukaan amerikancockerspanieli oli vuonna 2010 25. ja vuonna 2009 23. eniten rekisteröity rotu.

4.2. Luonne ja käyttöominaisuudet

Rotumääritelmä kuvaa amerikancockerspanielia tiivistetysti: Above all he must be merry. Eli kuten suomennoksessa sanotaan: ”Ennen kaikkea sen tulee olla vapautunut ja iloinen, kauttaaltaan tasapainoinen ja toiminnassaan innokasta työhalua osoittava.” Lisäksi mainitaan kohdassa ”luonne”: ”Tasapainoinen, ei milloinkaan arka”.

Yllämainittu, ihanteellinen amerikancockerspanielin luonne on edelleenkin se, johon ihmiset tässä rodussa rakastuvat. Jenkki on iloinen ja sporttinen, sopeutuvainen, sosiaalinen perhekoira, useimmiten vähän haukkuva ”pieni iso koira”. Ikuinen lapsi, leikkisä pallonpelaaja harmaana mummonakin. Onneksi tällaisia jenkeistä suurin osa todella on, vaikka toisenkinlaisia koiria näkee. Objektivisimmin rodun tämänhetkistä luonnetta voidaan arvioida terveystarkastusten perusteella. 1997–2005 on suoritettu kolme keskenään hieman erilaista terveystarkastusta, joihin on saatu yhteensä 90 vastausta.

Koiransa luonnetta erittäin vilkkaana piti 27 % vastanneista (uusimmassa kyselyssä oli lisäksi kysytty pitääkö omistaja tätä hyvänä vai huonona ominaisuutena – kaikki olivat vastanneet ”hyvänä”, kaksi vastaajaa ”välillä hyvänä, välillä huonona”), kohtuullisen vilkkaan amerikancockerin omisti 44 % vastanneista ja rauhallisen 21 % vastanneista. Vaihtoehdon ”avoin ja ystävällinen eläimille ja ihmisille” oli rastiuttanut 53 % vastaajista, ”varautunut mutta kiltti” mainittiin koiran ominaisuudeksi 26 %:ssa tapauksista.

Ei-toivottuakin käytöstä ilmenee. 33 % vastaajista ilmoitti koiransa osoittaneen aggressiivisuutta toisia koiria kohtaan. Uusimmassa kyselyssä kysyttiin lisäksi, oliko aggressiivista käytöstä ilmennyt ”usein” vai ”joskus” – ”joskus” oli kaksi kertaa yleisempi vastaus kuin ”usein”. Varsinkin lenkillä rähistään vastaantuleville koirille. Näyttelyissä aggressiivista käyttäytymistä tapaa erittäin harvoin. Huolestuttavaa on, että jopa 17 koiraa eli 19 % vastanneista oli osoittanut aggressiivisuutta ihmisiä kohtaan – käyttäytymistä oli tavattu sekä lapsiin että aikuisiin kohdistuvana. Piirre ei ole lisääntynyt eikä vähentynyt sitten vuoden 1997 kyselyn.

Näyttelyissä tehtyjen havaintojen perusteella arkuutta esiintyy rodussamme aggressiivista käytöstä useammin. Amerikancockeri, varsinkin narttu, on tyypillisesti melko pehmeä luonteeltaan, joten elämäkokemusten puute heijastuu monissa tapauksissa aristeluna. Kyselyyn vastanneista 19% kommentoi koiransa olevan jollain tavalla arka. Pelon kohteiksi mainittiin lapset, isot koirat, kovat äänet ja vieraat ihmiset / miehet. Pelkopurijoita ilmoitettiin vain yksi. Muita ”ongelmia” ilmoitettiin myös: eroahdistusoireista kärsi 6 koiraa ja haukkuherkäksi mainittiin yksi koira.

Alkuperäisen käyttöominaisuuden mukaisesti metsästyksen käytetään tänä päivänä aniharvoja amerikancockerspanieliä. Spanieleiden metsästyskokeisiin on Suomessa kautta aikojen osallistunut vain yksi amerikancockerspanieli. Käytännön metsästyksen on tietävästi osallistunut jokunen enemmän.

Sen sijaan metsästyskoirien jäljestämiskokeeseen osallistuu vuosittain kymmenkunta amerikancockerspanieliä, ja aloittelevia harrastajia on enemmän. Tosin 70-luvun lopussa oli koekäyntejä yli kahdellakymmenellä koiralla. Spanieleiden jälkimestaruuskisoissa jenkki on voittanut kaksi kertaa. Vaikuttaa siltä, että taipumukset ja into ovat rodulla tallella, vaikka niitä ei ole vuosikymmeniin jalostuksessa huomioitukaan, sillä jenkit ovat saavuttaneet varsin hyviä tuloksia jäljellä. Amerikancockerspanielit ovat vuosien varrella voittaneet useita mejä-piirinmestaruuksia, ja jäljestämisvalioita on vajaa kolmekymmentä.

Päivitys 2011:
Terveyskyselyyn on tullut vain muutamia vastauksia viime vuosina, joten sen perusteella emme voi tehdä johtopäätöksiä luonne- ja käyttöominaisuuksien muuttumisesta JTO:n ensimmäisellä viisivuotiskaudella. Edelleen näyttelyissä tehtyjen havaintojen perusteella voidaan todeta, että arkuutta ja liiallista pehmeyttä esiintyy rodussamme useammin kuin aggressiivista käytöstä. Innostus harrastaa metsästyskoirien jäljestämiskokeita, agilityä ja tokoa on kasvanut viime vuosien aikana. Vuonna 2010 ja 2009 rotuumme saatiin mm. kaksi uutta tottelevaisuusvaliota ja viimeisen viiden vuoden aikana spanieleiden taipumuskokeen on suorittanut hyväksytysti neljä amerikancockerspanieliä.

4.3. Terveys

4.3.1. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Amerikancockerspanieli kuuluu Suomen Kennelliiton PEVISA-ohjelmaan perinnöllisten silmäsairauksien osalta. Pentueen vanhemmilta vaaditaan astutushetkellä virallinen tutkimustulos (ei 12kk vanhempi) eikä perinnölliseen harmaakaihiin tai PRA:han sairastuneiden koirien jälkeläisiä rekisteröidä.

Päivitys 2011

PEVISA - voimassa 1.7.2009 – 31.12.2013:

Pentujen vanhemmista tulee olla lonkkakuvauslausunto ja polvitutkimuslausunto sekä voimassa oleva silmätarkastuslausunto astutushetkellä. Silmätutkimuslausunto ei saa olla 12 kk vanhempi.

Perinnöllistä harmaakaihia tai PRA:ta sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä.

Perinnöllinen harmaakaihi on näistä rodussa yleisempi. Harmaakaihissa koiran mykiö samentuu joko osittain tai kokonaan. Totaalisessa kaihissa mykiö on läpinäkymätön ja siksi silmä on sokea. Amerikancockerin katarakta on useimmiten aluksi kortikaalinen, ts. mykiön pintaosissa, mutta se voi alkaa etu- tai takapinnasta tai mistä hyvänsä kohtaa (lähde 1). Amerikancockerspanielin perinnöllinen harmaakaihi ilmenee tavallisesti neljään ikävuoteen mennessä, mutta ongelmalliseksi sairauden vastustamisen jalostuksessa tekee se, että toisinaan koirat sairastuvat vasta 6-8 vuoden iässä. Harmaakaihin vastustamiseksi olisikin tärkeää käyttää nuoria koiria jalostukseen maltillisesti ja toisaalta saada silmätutkimuksiin iäkkäitäkin koiria. Jalostustoimikunta on rohkaissut silmätutkimuksiin viemistä mm. tiedottamalla ja järjestämällä edullisempia joukkotarkastuksia. Yleisesti on tiedossa, ettei kaikki harmaakaihi ole perinnöllistä. Amerikancockerspanielin kohdalla on kuitenkin äärimmäisen vaikeata tietää, onko tietyn yksilön kaihi perinnöllistä vai ei. Kaihi saattaa edetä äärimmäisen nopeasti tai hyvin hitaasti, ja vaikka perinnöllisyyden kriteereihin kuuluukin, että tila on etenevä ja molemmat silmät sairastuvat, toinen silmä saattaa sairastua useita vuosia aikaisemmin kuin toinen.

Tylppä vamma saattaa aiheuttaa silmän keskikalvon tulehtumisen, uveiitin. Uveiitin seurauksena saattaa olla kaihi. Toisaalta amerikancockereiden harmaakaihiin liittyy usein uveitti, ja toisinaan onkin vaikea päätellä kumpi on syy ja kumpi seuraus. Alle 1-vuotiaiden amerikancockereiden kaihille on tyypillistä kaihin hyvin nopea eteneminen ja siihen liittyvä anteriorinen uveitti. Joskus havaitaan samentumia joihin ei sovi mikään tunnettu periytymismalli.(1 ja 3)

Amerikancockerspanielin perinnöllisen harmaakaihin periytymistavasta ei ole varmaa tietoa. Useilla muilla roduilla perinnöllinen harmaakaihi periytyy autosomaalisesti resessiivisesti, ja tätä on joissakin lähteissä esitetty myös amerikancockerille, mutta myös toisenlaisia, monimutkaisempia teorioita on esitetty. (Autosomaalinen resessiivinen periytymismallihan tarkoittaa, että sairaan yksilön molemmat vanhemmat kuten myös sen kaikki jälkeläiset ovat sairauden kantajia. Amerikan spanieliklubin jalostussuosituksissa useiden kymmenien vuosien takaa puhutaan ”matalan riskin linjoista” ja ”korkean riskin linjoista” ja tämä kuvaa suhteellisen hyvin rodun tilannetta – perinnöllisen harmaakaihin suhteen täysin terveitä linjoja ei olekaan.) Käytännön havainnot sairastuneista koirista ja niiden sukutauluista herättävät arvailuja polygeenisestä periytymisestä, jolloin ominaisuuteen vaikuttaa useita geenipareja, ja ennenkaikkea dominoivasta periytymisestä ilmenevyyden (penetranssi) ollessa epätäydellinen. Jälkimmäistä tukee myös K.C. Barnettin tutkimus (2) Vastausta ei vielä tiedetä. Samassakin rodussa saattaa ilmetä useita erilaisia ja eri tavoin periytyviä harmaakaihin muotoja. Näin saattaa olla laita myös amerikancockerspanielin kohdalla. Geenitestejä on valmisteilla, joten toivottavasti perinnöllisen harmaakaihin vastustaminen on tulevaisuudessa helpompaa.

Toinen PEVISAssa poissulkeva silmäsairaus on PRA eli etenevä verkkokalvon surkastuma, joka on sokeuteen johtava, aina perinnöllinen silmäsairaus. Amerikancockerspanieleiden PRA havaitaan silmätarkastuksessa tavallisesti 3-6 vuoden iässä, ERG:llä diagnoosi voidaan varmistaa jo aikaisemmin. PRA periytyy yhdellä geeniparilla väistystyvästi. (1) PRA on rodussa silmätarkastuslausuntojen perusteella onneksi varsin harvinainen; 80-luvulla PRA-lausuntoja on useita, sen jälkeen vain kaksi (yksi vuodelta 1996 ja yksi vuodelta 2001)

Virallisessa silmätarkastuksessa huomioidaan luonnollisesti joukko muitakin silmän ja silmäluomien sairauksia, mutta ne eivät estä koiran jalostuskäyttöä. Tavallisimpia löydöksiä amerikancockerilla ovat MRD (multifokaali retinal dysplasia eli kansanomaisemmin verkkokalvopoimut) ja distichiasis. Myös primääriä glaukoomaa ilmeisesti esiintyy, vaikka virallisia lausuntoja ei juuri olekaan.

Retinal dysplasia eli RD on seurausta joko koko verkkokalvon tai sen osien epänormaalista kehityksestä. Muutokset voivat johtua perimän lisäksi monista muistakin tekijöistä. Tavallisin amerikancockerilla tavattava muoto, MRD, ei vaikuta näkökykyyn ja pentuna todettu MRD saattaa jopa hävitä koiran aikuistuuessa. (1) MRD ilmenee verkkokalvon poimuuntumisena.

Distichiat ovat silmäripsiä, jotka kasvavat virheellisessä paikassa silmäluomien reunalla ja saattavat siksi osua silmän pintaan. Niitä voi olla muutamista karvoista aina kokonaisesti riveihin toisessa tai molemmissa silmissä. Ne voivat olla täysin oireettomia tai aiheuttaa silmävuotoa ja –ärsytystä, jolloin niitä joudutaan operoimaan kirurgisesti. Useimmilla amerikancockereilla on ainakin muutamia distichioita. Periytymistapaa ei tunneta. (1)

Primääri glaukooma tarkoittaa perinnöllistä silmänpaineen voimakasta nousua joka aiheuttaa sokeutumisen. Periytymistapaa ei tunneta. (1) Silmän sisäinen kammioneste muodostuu värikanalvon takana sijaitsevassa sädekehässä, ja poistuu silmästä etukammion, sarveiskalvon ja värikanalvon rajalla olevasta kammiokulmasta. Silmänpaine nousee, jos nesteen ulosvirtaus heikkenee tuotannon pysyessä ennallaan. Glaukoomaa on kahdentyyppistä, avokulma- ja ahdaskulmaglaukoomaa, josta amerikancockerspanielilla on raportoitu jälkimmäistä. Glaukoomatyypit voidaan erottaa tarkastelemalla etukammion kammiokulmaa erityisen linssin avulla. Tätä tutkimusta nimitetään gonioskopiaksi. Kammiokulman ahtautuessa silmänpaine nousee erittäin äkillisesti. Tila on koiralle varsin kivulias ja vastaa huonosti lääkehoitoon.

Silmäsairaudet, varsinkin perinnöllinen harmaakaihi, ovat jalostuksessa vaikeasti vastustettavia. Onneksi harmaakaihi ei kuitenkaan läheskään aina sokeuta koiraa eikä välttämättä lainkaan haittaa normaalia koiranelämää. Rodussa on lukuisia koiran kannalta vakavampia terveysongelmia. Liioitellun ankara karsinta perinnöllisen harmaakaihin suhteen ei ole suotavaa, koska geenipoolin kapeneminen todennäköisesti vain pahentaisi kokonaistilannetta.

Sairauksien esiintyvyydestä on vaikea saada tarkkaa tietoa, koska joidenkin koirien viimeiseksi silmätarkastuslausunnoksi jää tavalla tai toisella epäselvä lausunto. Kyseessä voi olla alkava perinnöllinen harmaakaihi tai jokin muu muutos; asia on kenties myöhemmin selvinnyt omistajalle itselleen, mutta virallista lausuntoa ei ole otettu. Tällaisia on valitettavasti yksittäisiä vuosittain.

Amerikan spanieliklubin internet-sivuillaan julkaisemaan terveyskyselyyn on saatu tältä osin tiedot 124 amerikancockerspanielista, joista 18,5 %:lla on omistajan ilmoituksen mukaan kaihi toisessa tai molemmissa silmissä. Korkeaa lukua selittää se, että tapauksista kolmannes on ilmennyt koiran ollessa yli 8-vuotias, eli mukana lienee huomattava määrä nk. vanhuuden kaiheja.

Perinnöllisten silmäsairauksien esiintyvyydestä Suomessa kertoo oheinen taulukko:

Vuosi	Syntyneitä	Tutk.	Tutk. %	OK	OK%	katarakta	PRA	MRD	muut
1999	123	54	44 %	45	83 %	3		6	12
2000	175	53	30 %	46	87 %	4		3	6
2001	130	45	35 %	38	84 %	3		4	7
2002	189	58	31 %	54	93 %	1		3	9
2003	194	52	27 %	43	83 %	3		5	10
2004	185	44	24 %	38	86 %			6	11

Taulukossa esitetään silmätutkitut ja löydökset kunakin vuonna syntyneistä amerikancockerspanieleista. Vuoden 2004 jälkeen syntyneistä on tutkittu vasta pieni osa, koska koirat eivät vielä ole jalostusiässä. Kohta muut löydökset sisältää mm. distichiasis-tapauksia sekä muita, ei-perinnöllisiä mykiö- ja verkkokalvolöydöksiä.

Päivitys 2011

Vuosi	Syntyneitä	Tutk.	Tutk. %	OK	OK %	katarakta	PRA	MRD	muut
2005	196	141	71,9 %	118	83,7 %	5			8
2006	163	112	68,7 %	71	63,4 %	7			8
2007	170	136	80,0 %	85	62,5 %	4	(1)		6
2008	163	118	72,4 %	67	56,8 %	7			2
2009	144	115	79,9 %	61	53,0 %	10			2
2010	115	104	90,4 %	39	37,5 %	12		10	60

Tutkittujen koirien määrä on kaksinkertaistunut, katarakta-löydösten määrä samoin. PRA:ta löytyi myös yksi epäilyttävä tapaus vuonna 2007, mutta sama koira tutkittiin uudelleen kahtena seuraavana vuonna ja todettiin puhtaaksi PRA:sta. Huolestuttavaa on huomata muiden löydösten runsas lisääntyminen vuonna 2010, jolloin niitä diagnosoitiin 60. Suurin osa näistä ”muista löydöksistä” on distichiasis-lausuntoja. Jalostustoimikunta on herättänyt rodun kasvattajien keskuudessa keskustelua kahden distichiasis-koiran yhdistämisestä jalostuksessa. Toistaiseksi siitä ei ole suositusta vähimmäisvaatimuskriteereissä, koska rodun geenipooli on muutenkin pieni ja jalostusvalintojen tekeminen haasteellista. Aiheesta on kuitenkin ollut artikkeli Jenkki-lehdessä ja siitä on keskusteltu paljon.

4.3.2 Lonkkanivelen kasvuhäiriö

Lonkkaniveldysplasia on usean eri tekijän yhteisvaikutuksena syntyvä sairaus, jossa lonkkanivel on tavallista löysempi ja lonkkamalja matalampi. Näiden muutosten seurauksena ajan kuluessa lonkkaniveleen saattaa muodostua nivelrikkoa. Vaikea-asteisena lonkkaniveldysplasia invalidisoi ja aiheuttaa voimakastakin kipua haitaten paitsi harrastustoimintaa, myös normaalia koiran elämää. Lonkkien kehitys tapahtuu ympäristötekijöiden (kasvuajan ruokinta, liikunta) ja perimän sallimissa rajoissa siten, että noin 5-6kk ikäiseltä pennulta on jo röntgenkuvissa havaittavissa lonkkanivelen äärimalli (terve / selvästi dysplastinen), mutta lopullinen muotoutuminen tapahtuu koirarodun koosta riippuen 12–24 kk ikään mennessä. Perimän vaikutuksen osuus lonkkaniveldysplasiaan vaihtelee roduittain mutta myös yksilökohtaisesti ollen n. 20–30%.

Amerikancockerspanieleita kuvataan lonkkaniveldysplasian varalta, vaikka rotu ei lonkkien osalta tätä kirjoitettaessa kuulukaan PEVISA-ohjelmaan. Vuoden 2008 alusta voimaan astuvassa PEVISA-

ohjelmassa kuitenkin amerikancockerilla tulee olla virallinen lonkkakuvaustulos toista pentuetta rekisteröitäessä. Kuvattuja on vielä varsin vähän, joten dysplasian periytyvyydestä tällä rodulla ei voida vetää mitään johtopäätöksiä. Jalostustoimikunnan tavoitteena onkin, että ainakin jalostukseen käytettävät koirat kuvattaisiin. Kasvattajien motivoiminen kuvauksiin on haasteellista mm. siksi, että lievistä C-asteen dysplasiasta ei koiran pienestä koosta johtuen ole yleensä haittaa. Tilanteen kartoittaminen olisi kuitenkin tärkeää, ettei tietämättään pariteta sairasloukkaisia yksilöitä ja siten kenties aiheuteta vakavammin sairaita koiria. Oheisesta taulukosta ilmenee kuvausmäärät sekä saadut lausunnot. Tiedot on poimittu Koiranet-tietokannasta. Prosentit on laskettu kyseisenä vuonna syntyneistä pennuista.

Syntymävuodet	1990–1994	1995–1999	2000–2004
kuvattujen lkm+osuus	53=5,1 %	48=7,3 %	63=7,3 %
A	39,6 %	41,7 %	27 %
B	35,8 %	29,2 %	30,2 %
C	18,9 %	22,9 %	38,1 %
D	5,7 %	6,3 %	4,8 %
E			

E-lausuntoa ei näinä vuosina ole saanut yksikään amerikancockerspanieli. Tarkasteltaessa tilanteen kehitystä on huolestuttavaa huomata, että A-lonkkaisten koirien osuus on vähentynyt ja C-lonkkaisten vastaavasti koko ajan noussut. Onneksi kuitenkin D-lonkkaisia on ainakin virallisten lausuntojen perusteella varsin vähän. Vertailu on vaikeaa, sillä lausunnoissa on aina jonkin verran subjektiivista vaihtelua, mm. kuvausasteikot ja kuvien arvostelija on näiden vuosien aikana vaihtunut.

Päivitys 2011

Syntymävuodet	1990–1994	1995–1999	2000–2004	2005–2010
kuvattujen lkm+osuus	53=5,1 %	48=7,3 %	63=7,3 %	169=18%
A	39,6 %	41,7 %	27 %	24%
B	35,8 %	29,2 %	30,2 %	28%
C	18,9 %	22,9 %	38,1 %	36%
D	5,7 %	6,3 %	4,8 %	10%
E				1%

Vuoden 2009 alusta jalostukseen käytettäviltä amerikancockerspanieleilta on vaadittu lonkkakuvaustulos. Kuvattuja on vielä varsin vähän, joten dysplasian periytyvyydestä tällä rodulla ei toistaiseksi voida tehdä suuria johtopäätöksiä. Vuosina 2005–2010 tutkittujen koirien määrä on lähes kolminkertaistunut johtuen juuri PEVISA-ohjelmaan tehdystä muutoksesta. A–C-lonkkaisten prosentuaalinen osuus tutkituista on pysynyt lähes samana kuin edellisen tarkastelujakson (2000–2004) aikana. Sen sijaan D-lonkkaisten osuus on enemmän kuin kaksinkertaistunut, ja vuonna 2010 yksi koira sai myös E-lausunnon.

4.3.3. Polvilumpion sijoiltaanmeno

Polvilumpion sijoiltaanmeno eli patellaluksaatio on yleensä synnynnäinen tila, jossa polvilumpio eli patella pääsee luiskahtamaan pois urastaan. Polvilumpio voi luksoida joko polven sisäsyrylälle (mediaalisesti) tai ulkosyrylälle (lateraalisesti). Pienillä koirilla esiintyy tavallisimmin mediaalista patellaluksaatiota. Tila voi olla eriasteinen. Lievimässä (I asteen) luksaatiossa polvilumpio saadaan normaalia herkemmin siirtymään pois urasta käsin liikuttelemalla ja polvea ojentamalla. Vaikeimmassa

(IV aste) luksaatiossa polvilumpio on pysyvästi sijoiltaan ja tila vaatii leikkaushoidon. Vaikeampiin asteisiin liittyy yleensä myös sääriluun yläosan kiertymistä. Pois paikaltaan oleva polvilumpio aiheuttaa paitsi kipua, myös vauriota nivelrustoon ja nivelrikkoa. Polvilumpion sijoiltaanmenolle on erilaisia rakenteeseen liittyviä altistavia tekijöitä, kuten liian suorat takakulmaukset sekä virheelliset raaja-asennot (kinnerahdas takaosa). Kinnerahtaus ei ole tavallinen virhe amerikancockerspanielilla ja samoin takakulmaukset ovat tavallisesti vähintäänkin kohtalaiset.

Polvilumpion sijoiltaanmeno ei ole toistaiseksi ollut mukana PEVISA-ohjelmassa, mutta vuoden 2008 alusta jalostukseen käytettävillä koirilla tulee toista pentuetta rekisteröitäessä olla virallinen polvitarkastuslausunto. Nykyisinkin jalostukseen käytettävistä koirista on kiitettävä osa tutkittu ja polvituloksia on perinteisesti pidetty varsin hyvinä.

Seuraavassa vastaavanlainen taulukko vuosina 1990–2004 syntyneiden koirien polvitutkimustuloksista. Nämäkin tiedot on poimittu Koiranetistä. Prosentit on laskettu kyseisenä vuonna syntyneistä pennuista

Syntymävuodet	1990–1994	1995–1999	2000–2004
tutkittujen lkm+osuus	82 = 7,9 %	97 = 14,8 %	108 = 12,4 %
0	84,1 %	94,8 %	88 %
1	14,6 %	4,1 %	9,3 %
2	1,2 %	1 %	1,9 %
3	0 %	0 %	0,9 %

3. asteen patellaluksaatio on todettu yhdellä amerikancockerspanielilla k.o. ajanjaksona. Patellaluksaation lievimmät asteet eivät myöskään haittaa koiraakaan eivätkä vaikuta sen käyttöön tai harrastustoimintaan, mutta mikäli 3. asteen sairaita tai koiria, joilta polvet on leikattava, ilmenee, on viimeistään syytä huolestua. Jalostustoimikunta suosittelee kaikkien jalostukseen käytettävien koirien polvien virallista tutkimista.

Päivitys 2011: Vuoden 2009 alusta jalostukseen käytettäviltä amerikancockerspanieleilta on vaadittu polvitutkimustulos.

Syntymävuodet	1990–1994	1995–1999	2000–2004	2005–2010
tutkittujen lkm+osuus	82 = 7,9 %	97 = 14,8 %	108 = 12,4 %	234 = 24,6 %
0	84,1 %	94,8 %	88 %	88,9 %
1	14,6 %	4,1 %	9,3 %	7,3 %
2	1,2 %	1 %	1,9 %	2,6 %
3	0 %	0 %	0,9 %	1,3 %

Tarkasteltaessa viimeisintä aikaväliä (2005–2010) on syytä huomioida, että tämä aikaväli on vuoden muita aikavälejä pidempi. Tutkittujen koirien määrä on yli kaksinkertaistunut johtuen tutkimuksen muuttumisesta pakolliseksi vuodesta 2009 uuden PEVISA:n myötä. Terveiden polvien määrä on kuitenkin pysynyt prosentuaalisesti ennallaan ja aikavälillä on diagnosoitu vain yhdet 3. asteen polvet.

4.3.4. Muut rodulla tunnetut merkittävät sairaudet

Suomen amerikancockerspanielikanta pohjautuu erittäin vahvasti amerikkalaisiin koiriin, joita on maahamme tuotu runsaslukuisesti sitten tuonnin helpottumisen 1980-luvun lopulla. Niinpä terveystilannekaan ei juuri poikkea rodun kotimaasta. Tiedot Suomen terveystilanteesta perustuvat vuosina 1997, 2000 ja 2005 suoritettuihin terveystutkimuksiin, joihin on saatu yhteensä 90 vastausta.

Tiedot USA:sta perustuvat sekä internetin laajalla keskustelulistalla suoritettuun tiedusteluun että American Spaniel Clubin internetsivuilla julkaistuu terveystutkimukseen, johon oli raporttia tehtäessä saatu tiedot 206 koirasta. Lukumäärä on varsin pieni suhteessa USA:n amerikancockerspanieli-populaation kokoon. Tässä kappaleessa esitellyistä sairauksista ei ole saatavissa luotettavaa tietoa niiden esiintyvyydestä, koska avoimuus ongelmista puhuttaessa on edelleen varsin vähäistä – niin meillä kuin muuallakin.

Vaikka rodulla tavataan vakaviakin sairauksia, niistä suurin osa on kaikeksi melko harvinaisia. Amerikkalaiseen terveystutkimukseen vastanneista 85% arvioi koiransa terveydentilan hyväksi tai erittäin hyväksi. Suomessa terveystutkimukseen on saatu toistaiseksi tiedot 37 koirasta. Kysymykseen yleisestä terveydentilasta vastattiin 28 koiran osalta; näistä 18 terveydentila arvioitiin hyväksi tai erittäin hyväksi.

Rodulla esiintyy joukko immunologisia sairauksia, joiden taustalla mahdollisesti on ainakin osittain sukusiitos ja kaventunut geenipooli. Tällaisia ovat mm. allergiat ja immunoheimoheimoittinen anemia. Amerikkancockerspanielilla esiintyy kroonisia korvien ja ihon hiivatulehduksia, joiden taustalla useimmiten on allergia, vaikkakaan sitä ei suinkaan aina saada diagnosoitua. Amerikkalaiseen terveystutkimuksen perusteella 16 % amerikancockerspanieleista kärsii kroonisesta korvatulehduksesta, joista ylivoimainen enemmistö on hiivatulehduksia. Suomessa kroonistuneita korvia oli hieman vähemmän (vajaan 11 % vastanneista). Amerikkancockerspanielin krooniselle korvatulehdukselle on tyypillistä korvakäytävän joskus varsin nopea ahtautuminen, mikä johtaa usein leikkaustarpeeseen. Joskus, mutta ei suinkaan aina, ongelmat johtuvat puutteellisesta hoidosta. Jalostustarkastuksissa on kiinnitetty huomiota ahtaisiin korvakäytäviin, ja siitä on huomautettu. Ulkomuodollisesti ihannoidaan kapeaa ja alhaista korvien kiinnityskohtaa, mutta hyvin usein se samalla tarkoittaa ahdasta korvakäytävän aukkoa, mikä on luonnollisesti altistava tekijä korvatulehduksille.

Myös ihosairauksia esiintyy osittain puutteellisen hoidon seurauksena, mutta se ei selitä suinkaan kaikkea. Amerikkancockerspanielilla esiintyy ihon hiivatulehdusten lisäksi primaaria seborrheaa, voimakasta rasvaista hilseilyä. Suomalaisen terveystutkimuksen koirista 13,5 %:lla oli taipumus paikalliseen märkivään ihotulehdukseen, nk. hot spottiin. Eriasteisista allergia- tai kutinaoireista kärsi saman verran. Ihosairauksien vastustamisessa tulee kiinnittää huomiota myös turkin laatuun, jotta turkki olisi tavallisen ihmisen hoidettavissa ja iho siten paremmassa kunnossa. Takkujen alla hautuva iho ei voi voida hyvin.

Silmissä amerikancockerilla esiintyy aiemmin mainittujen varsinaisten perinnöllisten silmäsairauksien lisäksi kolmannen silmäluomen rauhasen esiinluiskahdusta, nk. kirsikkasilmää (cherry eye). Terveystutkimusmateriaalista 12 %:lla oli todettu cherry eye, näistä suurimmalla osalla toinen tai molemmat silmät oli jouduttu leikkaamaan. Cherry eye esiintyy suvuittain ja havaitaan tyypillisesti pennulla hampaiden vaihtumisen aikoihin n. 4-5 kk iässä. Tuntuu luontevalta ajatella, että kirsikkasilmää esiintyisi tavallisemmin pennuilla, joilla on löysät alaluomet. Hyvin suurella osalla pennuista on lisäksi jonkinasteista löysyyttä alaluomissa 3-5kk iässä, mutta usein löysyys korjaantuu pennun kasvaessa.

Osa iho-ongelmista saattaa johtua kilpirauhasen vajaatoiminnasta, jota niinkään tavataan rodulla keskivertoa enemmän. Sairaudesta tausta on geneettinen, periytyvyydestä ei ole varmaa tietoa mutta resessiivistä periytymistä epäillään. (1) Suomen terveystutkimuksen koirista kaksi sairasti kilpirauhasen vajaatoimintaa. Useiden eri suullisten lähteiden mukaan kilpirauhasen vajaatoimintaa pidetään kuitenkin yhtenä amerikancockerspanieleiden tämän hetken pahimmista terveysongelmista Yhdysvalloissa.

Immunoheмоlyyttinen anemia (IMHA) on vakavuudeltaan vaihteleva, toisinaan äkillisesti kuolemaan johtava tavallisesti nuorten koirien sairaus, jossa elimistö hajottaa omia punasoluja. Amerikancockerspanielilla on geneettinen alttius sairastua, mutta periytyvyydestä ei ole tarkempaa tietoa. Kirjallisuudessa mainitaan lisäksi rodulla esiintyvän von Willebrandtin tautia sekä hyytymistekijä X puutetta, mutta jalostustoimikunnan tietoon ei ole tullut että Suomessa olisi diagnosoitu tällaisia tapauksia.

Amerikancockerspanielilla esiintyy myös idiopaattista epilepsiaa. Terveyskyselymateriaalista viidellä koiralla oli todettu epilepsia, yksittäisiä epileptisiä kohtauksia lisäksi kolmella koiralla. Epileptisin kohtauksin saattaa alussa oireilla myös rodulla tavattu krooninen aktiivinen hepatiitti, joka johtaa maksan kirrotoitumiseen. Sairaus on ennusteeltaan varsin huono, käytännön havainnot elinajasta sairauden toteamisen jälkeen ovat puolen vuoden molemmin puolin. Koirat ovat sairastuessaan tavallisesti nuoria aikuisia, n. 2-6v. Terveyskyselyvastauksissa oli neljä maksavikaan tai -kirroosiin sairastunutta koiraa, yksi tosin sairastunut vasta 9,5-vuotiaana.

Amerikancockerspanieleissa on tavattu myös rajuin epileptisin kohtauksin oireilevia pentuja. Oireyhtymä on vielä varsin tutkimaton ja tuntematon. Keskimäärin 12–14 viikon ikäiset pennut sairastuvat vakaviin keskushermosto-oireisiin eikä lääkityksellä näytä olevan tehoa. Suurin osa pennuista on menehtynyt mutta osa selviää. Terveyskyselyaineistossa oli yksi tällainen koira; se eli pitkän normaalin elämän sairaudesta toivuttuaan.

Viimemainittuihin vakaviin sairauksiin on tätä kirjoitettaessa luvassa toivoa tulevaisuudessa, sillä keräämme rodusta näytteitä meneillään olevaan koirangeenitutkimukseen ja siihen liittyviin erilaisiin tutkimusprojekteihin.

Kuten ylläolevasta käy ilmi, amerikancockerspanielilla esiintyy lukuisia erilaisia sairauksia, joista vakavimmat ovat tosin onneksi varsin harvinaisia. Yleiseltä terveydentilaltaan rotu kuuluneekin keskivertorotuihin. Selvää kuitenkin on, että jalostuksessa tulisi huomioida myös koiran ja sen lähisukulaisten yleinen terveydentila eikä pelkkiä silmä-, polvi- ja lonkkalausuntoja, jotta yksittäiset sairaudet eivät pääsisi yleistymään kannassamme.

Päivitys 2011

Terveyskyselyihin on tullut erittäin niukasti vastauksia viimeisen viiden vuoden aikana, joten niiden perusteella ei voida tehdä johtopäätöksiä muiden amerikancockerspanieleilla tunnettujen merkittävien sairauksien prosentuaalisista ilmentymisistä. Kuten edellä on todettu, amerikancockerspanielilla esiintyy edelleen lukuisia erilaisia sairauksia, joista vakavimmat ovat onneksi olleet harvinaisia. Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta kiinnostui vuonna 2010 amerikancockerspanieleiden korva- ja iho-ongelmista. Rotujärjestö oli aktiivisesti mukana, jotta pieneläinkirurgian professori Outi Laitinen-Vapaavuori ja ELT, dermatologian dosentti Leena Saijonmaa-Koulumies saivat mahdollisimman paljon vastauksia tekemäänsä terveystarkastukseen koskien nimenomaan korva- ja iho-ongelmia. Tutkimuskyselyyn saatiin vastauksia yli 150 amerikancockerspanielista ja noin 40 kävi myös tutkimuskäynnillä. Tätä kirjoitettaessa tutkimus on vielä kesken, mutta rotujärjestö tulee saamaan siitä loppuraportin, jota myös jalostustoimikunta pystyy toivottavasti hyödyntämään.

4.4 Ulkomuoto

Amerikancockerspanielin olemuksen tulee ilmentää kauneutta ja kestävyyttä, sen tulee olla vahva olematta silti raskas. Se on lintukoirista pienin ja runsasturkkisin.

Suomen amerikancockerspanieleiden yleinen taso on kantamme pienuus huomioiden varsin hyvä. Rodun työläydestä johtuen vain pieni osa syntyvistä pennuista käy näyttelyissä suurimman osan päätyessä perhekoiriksi, jotka pidetään lyhyemmässä turkissa. Rodussamme on joitakin kansainvälistä tasoa olevia huippukoiria. Vielä tärkeämpää on kuitenkin se, että taso kautta linjan on melko hyvä. Kriittisin silmin tarkasteltuna tämän hetken amerikancockerspanielikannassa voidaan kuitenkin nähdä seuraavassa lueteltuja virheitä.

Rodun eriyttäminen englantilaisesta serkustaan cockerspanielista on joissakin tapauksissa mennyt liiallisuuksiin, erityisesti näin on käynyt karvapeitteen suhteen. On paljon yksilöitä, joilla on liikaa ja liian pehmeälaatuista karvaa; tämä paitsi estää koiran käytön alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa lintukoirana, myös hankaloittaa koiran normaalia kotihoitoa. Puutteellinen hoito puolestaan johtaa helposti iho-ongelmiin. Runkoihin on haettu neliömäisyyttä; vuosikymmenten saatossa rotu on koko ajan lyhentynyt, mutta 70–80-luvulta lähtien sen ei enää olisi tarvinnut lyhentyä – nyt voidaan jo puhua liioittelusta, sillä liian lyhyen rungon hakeminen on lyhentänyt myös rintakehiä, suoristanut etukulmauksia ja vienyt rakenteesta ja liikkeistä tasapainon. Suorien etuosien myötä koiran kestävyys kärsii koska liikuntaan ei saada samanlaista joustoa. Kestävyyttä heikentää myös monilla yksilöillä tavattavat huonot, isot ”lättänät” tassut, jotka eivät tiiviiden kissankäpälien tavoin toimi tehokkaina iskunvaimentimina. Maassamme on parin viime vuosikymmenen aikana takaosat parantuneet mutta etuosat samalla heikentyneet, eli rakenteellista tasapainoa ei ole edelleenkään saavutettu. Koirien koossa on jonkin verran vaihtelua, ja varsinkin uroksissa palkitaan paljon liian suuria yksilöitä. Samoja ongelmia on muuallakin maailmassa, myös rodun kotimaassa.

Päissä nähdään melko paljon vaihtelua. Tavallista on, että kaulanahkaa on liikaa ja usein samoilla koirilla myös huulta on liikaa eikä huuli ole oikeanlaista paksua, turpeaa ”tyynymäistä” huulta vaan roikkuvaa ohutta nahkaa. Tällaisilla koirilla huulipoimuakin on usein liikaa, joka altistaa tulehduksille. Samoin silmien alaluomet ovat helposti roikkuvat ja tämä puolestaan altistaa silmiä tulehduksille.

5. Yhteenveto aiemman tavoiteohjelman toteutumisesta

Aiempi jalostuksen tavoiteohjelma on laadittu 1980 luvun lopulla, ja se oli erittäin suppea. Sen seurantaa ja toteutumista ei rotujärjestö ole tehnyt riittävällä laajuudella.

Päivitys 2011

Jalostuksen tavoiteohjelmassa on onnistuttu siinä, että on saatu lisätietoa amerikancockerspanieleiden silmä-, polvi- ja lonkkatilanteesta PEVISA-tutkimusten avulla. Amerikancockerspanieleiden tehollinen populaatiokoko on edelleen pieni, eivätkä kasvattajat ole olleet innostuneita käyttämään harvinaisempaa sukua olevia uroksia populaation laajentamiseksi, jos niiden ulkoiset ansiot tai näyttelymeriitit ovat vähäiset. Vanhoja koiria on kuitenkin lonkkakuvattu ja käytetty jalostukseen. Tämä on hyvä asia muun muassa siksi, että yksi rodun merkittävimmistä sairauksista, HC, puhkeaa usein vasta neljän ikävuoden jälkeen. Nuorien koirien runsas jalostuskäyttö on aina riski silmänsairauksien suhteen. Ulkonäöllisissä tavoitteissa on onnistuttu säilyttämään varsin korkealaatuinen taso. Oikeaan turkinlaatuun on kiinnitetty runsaasti huomiota mm. tuomarinkoulutuksessa. Vielä muutamia vuosia sitten kehissä saattoi nähdä monia kiharia, liian runsaita tai pumpulimaisia turkkeja, nykyisin ne ovat harvinaisuus. Toki täytyy huomioida myös se, että amerikancockerspanieleiden kasvattajat, trimmaajat ja handlerit ovat tunnettuja siitä, että he osaavat peittää väärää turkinlaatua entistä paremmin. Tässä kohtaa kyseeseen tulee jokaisen kasvattajan moraalinen jalostuskoiraa valitessa. On hyvä nähdä koiran turkki myös ns. luonnollisessa tilassa jalostusvalintoja tehdessä. Riittävän pitkien rintakehien puuttuminen on edelleen yksi rodun ongelmista. Koirien koot vaihtelevat vieläkin melko paljon. Säkäkorkeuksien kasvu on ongelma, johon pitää edelleen kiinnittää huomiota. Terveyskyselyyn rotujärjestö ei ole saanut tavoitteen mukaista vastausmäärää. Tämä hankaloittaa terveystilanteen kartoittamista muiden kuin PEVISA-tutkimuksista saatujen terveystuloksien perusteella.

6. Jalostuksen tavoitteet ja strategiat

6.1. Jalostuksen tavoite

Amerikancockerspanielit ry:n jalostusohjesäännön mukaisesti tavoitteena tulee olla henkisesti ja fyysisesti terve, terverakenteinen ja luonnollisesti lisääntymiskykyinen, rotumääritelmän mukainen amerikancockerspanieli. Rotuominaisuuksista painotetaan erityisesti rodun vapautunutta, iloista ja yhteistyöhaluista luonnetta sekä ulkomuodon luonnollisuuden ja liioittelemattomuuden vaalimista.

6.2. Visio

Kuten hyvin monen muunkin rodun kohdalla, eräs tärkeimpiä tulevaisuuden päämääriä on säilyttää rodun geneettinen monimuotoisuus. Lähivuosina jalostusvalintoihin toivottavasti saadaan apua geenitutkimuksesta. Koirien geenitutkimus ja sen myötä eri sairausgeenien paikantaminen ja geenitestaus auttavat kasvattajia tekemään oikeita valintoja, kunhan geenitestejä osataan oikein hyödyntää. Tarkoituksenmukaista ei varmasti ole karsia kaikkia sairauksien kantajia pois jalostuksesta - siihen meillä ei todellakaan ole varaa! - mutta geenitestejä voidaan käyttää apuna esimerkiksi päätettäessä mitä yksilöitä riskipentueesta jätetään jatkoon. Kun koko pentuetta ei tarvitse karsia jalostuksesta, ei geenipooli turhaan kapene. Samoin rodussa, jossa eri puolilla maailmaa kanta pohjautuu muutaman sukupolven päästä pitkälti samoihin koiriin, saadaan DNA-analyysien perusteella huomattavasti todenmukaisempaa tietoa koirien sukulaisuudesta pelkkiin sukutauluihin verrattuna. Vaikka muutaman sukupolven sukutaulujen perusteella näyttäisi siltä, että amerikancockerspanielit

eivät ole kovin sisäsiittoisia, tutkittaessa sukutauluja pidemmälle tilanne vaikuttaa aivan toisenlaiselta. DNA-analyysit mahdollistavat tilanteen todellisen kartoituksen, ja poikkeavan DNA-sormenjäljen omaava koira on geneettisesti ajateltuna varsin arvokas jalostuksessa.

Vaikka amerikancockerspanieli on vuosikymmenien ajan ollut pääasiassa seura- ja näyttelykoira, rodun kotimaassa on viime aikoina alettu uudelleen arvostaa käyttöominaisuuksia, ja erilaisten harrastusmuotojen suosio on nousussa. Sama ilmiö on tuttu Suomessakin. Osittain tähän liittyy se tervetullut seikka, että turkin määrään ja laatuun on alettu kiinnittää aiempaa enemmän huomiota. Ylettömän runsas ja pehmeä turkki on vaikea harrastuskoiralla.

6.3. Rotujärjestön tavoitteet

Pitkän aikavälin tavoitteena voisi pitää amerikancockerin säilymistä fyysisiltä sekä psyykkisiltä ominaisuuksiltaan miellyttävänä perhekoirana.

Käytännössä tämä tarkoittaa:

- miellyttävää, iloista ja sopeutuvaista luonnetta. Jenkin tulee olla innokas, vapautunut ja työhaluinen. Arkoja ja aggressiivisia koiria ei tule käyttää jalostukseen.
- rotua vaivaavien moninaisten sairauksien pysymistä kurissa niin, että koirista valtaosa eläisi pitkän, terveen elämän
- riittävän laajan geenipohjan ylläpitämistä
- turkkia ei tule jalostaa liian vaikeahoitoiseksi, jolloin se toisaalta rajoittaa liikaa normaalia koiranelämää ja toisaalta helposti jää tavallisilta ihmisiltä hoitamatta
- on vältettävä äärimmäisyyksien tavoittelua
- on pyrittävä säilyttämään terveluonteinen ja -rakenteinen lintukoira
- tuomarikoulutuksessa tulee kiinnittää huomioita liian lyhyisiin runkoihin. Arkuus ja aggressiivisuus luonteessa ei ole hyväksyttävää. Turkin laatuun ja määrään on myös kiinnitettävä tuomarikoulutuksessa huomiota.

Jalostustoimikunnan tehtävänä on seurata amerikancockerspanielin kehitystä, perinnöllisten sairauksien ja muiden rodun ongelmien esiintymistä sekä tehdä esityksiä ja suunnitelmia, joilla edistetään terveiden rotumääritelmän mukaisten amerikancockerspanieleiden jalostusta.

Lyhyemmällä aikavälillä em. tavoitteiden saavuttamiseksi pyrkimyksenä on

- aiempaa tehokkaampi kannan terveyden ja luonteen kartoitus (uusi perusteellisempi terveystarkastuskaavake laadittu 2005)
- lonkkakuvausten lisääminen siten, että syntyvistä pentueista ainakin toinen vanhemmista on lonkkakuvattu
- iäkkäiden koirien silmätarkastusten lisääminen siten, että ainakin koirat, joilla on 3 tai enemmän pentueita sekä koirat, joiden jälkeläisiä käytetään huomattavassa määrin jalostukseen, tutkittaisiin ainakin kerran yli 7-vuotiaana tai vanhempana
- tukea iäkkäiden ja hieman harvinaisempaa sukua olevien urosten jalostuskäyttöä, vaikka niiden ulkomuodolliset ansiot olisivatkin vähäisempiä
- ulkomuodollisesti tavoitteena on:
 - o säilyttää nykyinen, varsin korkealaatuinen tasomme
 - o kiinnittää huomiota turkinlaatuun. Turkin tulee olla sileä, silkkinen, helppohoitoinen. Kiharasta, liian runsaasta tai pumpulimaisesta turkista on rangaistava näyttelyissä.
 - o riittävän pitkät rintakehät ovat katoamassa! Yksilöille, joilla tämä ominaisuus on, ja varsinkin jos ne sitä lisäksi periyttävät, tulee antaa anteeksi mahdollisia muita virheitä ja käyttää niitä jalostukseen
 - o kiinnittää huomiota kokoon.

6.4. Rotujärjestön strategia

Amerikancockerspanielin jalostuksen toimintaohje (vähimmäisvaatimukset jalostusyhdistelmille):

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla terveitä, hyväkuntoisia ja luonteeltaan, terveitä, iloisia ja tasapainoisia.

1. Ikä

- Nartun ikä astutushetkellä oltava vähintään 24kk, uroksen vähintään 18kk.
- Nartun yläikäraja ensimmäistä pentuetta teetettäessä 5v.
- Yli 7-vuotiasta narttua ei suositella käytettäväksi jalostukseen, ellei sen terveydentilasta esitetä eläinlääkärin todistusta.

2. Terveys

- Silmätutkimustulos PEVISA-ohjelman mukainen (vir. tutkimustulos ei 12kk vanhempi astutushetkellä; ei osoita perinnöllisen harmaakaihin tai PRA:n oireita)
- Vähintään toisen pentueen vanhemmista on oltava lonkkakuvattu, tulos ei saa olla huonompi kuin C-C.
- Vähintään toisen pentueen vanhemmista on oltava polvitutkittu, tulos ei saa olla huonompi kuin 1-1
- *Suosittellaan kuitenkin kaikkien jalostukseen käytettävien koirien virallista lonkka- ja polvitutkimusta*

3. Näyttelytulokset

- pentueen vanhemmilla on oltava joko hyväksytty jalostustarkastustulos tai näyttelyistä vähintään seuraavasti:

Joko molemmat palkittu ERI tai toisella ERI ja toisella EH/jalostustarkastus maininnalla hyväksytty jalostukseen tai molemmilla jalostustarkastus maininnalla hyväksytty jalostukseen.

4. Sukusiitos

- vahvasti sisäsiittoisia yhdistelmiä ei pidetä suotavina. Jalostusyhdistelmien sukusiitosprosentin tulisi olla alle 6,25 % laskettuna 5 sukupolven mukaan. Hyvin perustellut poikkeukset jonkin rodulle tärkeän ominaisuuden esille saamiseksi käsitellään erikseen.
- saman uroksen jälkeläisiä saisi olla enintään 5% kaikista rodussa syntyneistä pennuista 5 vuoden ajanjaksolla

Strategia

kasvattajien valistus (kasvattajapäivät)

yhdistelmien suunnittelussa huomioon myös luonne- ja terveysominaisuudet sekä yhdistelmän vaikutus geenipohjaan

uuden jalostusmateriaalin hankkiminen ulkomailta: tulisi panostaa geneettisesti meille uuteen materiaaliin eikä tuoda samanlinjaisia koiria

pyritään rajoittamaan samojen urosten käyttöä tarjoamalla uusia vaihtoehtoja jalostukseen

varsinkin terveet iäkkäämmät koirat ("pappakatselmus"; etsitään erisukuisia vähän käytettyjä uroksia katselmukseen, jossa myös terveystarkastus)

käytetyimpien urosten listaus jäsenlehdessä ja internetissä = tiedotus

tuetaan iäkkäiden koirien silmätutkimuksia

Päivitys 2011

Jalostustoimikunnan vähimmäisvaatimukset jalostusyhdistelmille:

1. Ikä

Narttu astutushetkellä vähintään 24 kk mutta ei yli 8 v.

Uros astutushetkellä vähintään 18 kk.

2. Terveys

Silmätutkimus PEVISA-ohjelman mukainen (virallinen tutkimustulos ei saa olla 12 kk vanhempi astutushetkellä, tulos ei saa osoittaa perinnöllisen harmaakaihin tai PRA:n oireita.)

Molemmilla vanhemmilla on oltava astutushetkellä virallinen polvitutkimustulos, eikä vanhempien yhteistulos saa olla keskiarvoltaan huonompi kuin 1-1. Molemmilla vanhemmilla on oltava astutushetkellä virallinen lonkkakuvauslausunto, eikä vanhempien yhteistulos saa olla keskiarvoltaan huonompi kuin C-C.

3. Näyttelytulokset

Vähintään toisella ERI ja toisella EH / hyväksytyt jalostustarkastus, tai molemmilla hyväksytyt jalostustarkastus.

4. Sukusiitos

Jalostusyhdistelmien sukusiitosprosentin tulee olla alle 6,25 % laskettuna viiden (5) sukupolven mukaan.

6.5. Uhat ja mahdollisuudet

Populaatio

<u>Vahvuudet</u> <ul style="list-style-type: none">- meillä kasvatustyö pienimuotoista ja harrastuspohjalla, melko ”tervejärkistä”- tällä hetkellä ei varsinaisia siitosmatadoreja, paljon uroksia joilla muutama pentue	<u>Heikkoudet</u> <ul style="list-style-type: none">- pienehkö geenipooli- parin sukupolven päästä sukutauluista löytyy huomattavan paljon samoja koiria- tuonnit vaikeutuneet uuden eläinsuojelulain myötä (kun typistettyhäntäiset eivät pääse näyttelyihin, tuonteja tulee vähemmän eikä niitä nähdä) geenipohja pienenee, mikäli asiaan ei aleta kiinnittää enemmän huomiota- tuonnit usein samaa sukua kuin kannassamme jo on- jonkin verran Suomessa hetken näyttelykiertueella olevia koiria, joita ei kuitenkaan välttämättä käytetä siitokseen
<u>Mahdollisuudet</u> <ul style="list-style-type: none">- uuden jalostusmateriaalin ”löytäminen” rodun kotimaasta ja muualtakin maailmasta melko helppoa, rotu on yleinen- käyttämättömiä hieman iäkkäämpiä uroksia; yleensäkin vanhojen terveiden koirien käyttöä suosittava- tiedotus!- kasvattajien ja harrastajien yhteistyö yli rajojen lisääntyy jatkuvasti	<u>Uhat</u> <ul style="list-style-type: none">- pelkkään ulkonäköön perustuva jalostus- kanta ei saa enää pienentyä- tuonti- ja lainakoirien taustoista ei aina ole riittävästi tietoa saatavilla, mm. lonkkakuvauspakkoa ei ole useissa muissa maissa

Luonne

<u>Vahvuudet</u> <ul style="list-style-type: none">- valtaosa koirista todella mukavaluonteisia, tasapainoisia koiria, joilla myös työskentelyhalukkuus tallella	<u>Heikkoudet</u> <ul style="list-style-type: none">- arasti ja myös aggressiivisesti käyttäytyviä koiria on, ja niitä käytetään jopa jalostukseen- rodun edustajia luonnetestattu varsin vähän- näyttelytilanne käytännössä ainoa julkinen ”luonteen mittari”
<u>Mahdollisuudet</u> <ul style="list-style-type: none">- luonne todennäköisesti pysyy hyvänä, koska se on jenkin ”valttikortti”- jenkin suosio harrastuskoirana eri lajeissa on lisääntynyt, luonteenpiirteiden merkitys korostuu ja niiden arviointi helpottuu	<u>Uhat</u> <ul style="list-style-type: none">- jos luonneongelmat yleistyvät, rodun suosio laskee

Terveys

<u>Vahvuudet</u> - jalostusmateriaali tutkittu silmien osalta - tutkimustulosten julkisuus (Suomessa) - uuden PEVISA:n myötä lisää tutkimustietoa	<u>Heikkoudet</u> - perinnöllinen harmaakaihi vaikea vastustaa, koska periytymismekanismeja ei tunneta ja ilmenee usein melko iäkkäänä - lonkkia kuvattu melko vähän - tiedonkulku rodun kotimaasta joskus heikkoa
<u>Mahdollisuudet</u> - geenitestaukset toivottavasti tulevaisuudessa perinnöllisten sairauksien vastustamisessa apuvälineenä - kasvattajien avoin keskustelu ja yhteistyö - kannustusta lonkkakuvausasiin - kasvattajien koulutus	<u>Uhat</u> - sairaudet saattavat päästä yleistymään jos ongelmia ilmenee suosituksen siitosuroksen jälkeläisissä - liian tiukka karsinta kaventaa geenipoolia

Rakenne ja ulkomuoto

<u>Vahvuudet</u> - tasainen laatu, lukuisia hyvätasoisia koiria eri linjoista - muutamia huippuyksilöitä - hyvät takaosat	<u>Heikkoudet</u> - etuosissa paljon parannettavaa - hampaistoon ja puretaan kiinnitettävä huomiota
<u>Mahdollisuudet</u> - tuomarikoulutus - tason säilyttäminen mahdollista	<u>Uhat</u> - jos viime vuosikymmenten kehitys jatkuu, etuosat suoristuvat entisestään ja takaosista tulee ylikulmautuneita - runsas pentujen teettäminen keskitasoa heikommilla (tuonti)koirilla

6.6. Varautuminen ongelmiin

<u>Riski</u>	<u>Syy</u>	<u>Miten vältetään</u>	<u>Toteutuessaan merkitsee</u>
Rodun suosio kasvaa liikaa	liian ”söpö” koira	Lisätään informaatiota rodusta	Taso laskee ja terveys- sekä luonneongelmat lisääntyvät
Pelkästään ulkomuotoon perustuva jalostus	Kasvattajien välinpitämättömyys ja / tai tietämättömyys	Kerätään ja jaetaan tietoa rodun terveydestä	Terveys- ja luonneongelmat lisääntyvät
Rekisteröinnit laskevat liikaa	Vaikeahoitoinen, maineeltaan sairas?	Lisätään informaatiota rodusta	Kanta pienenee liikaa, jalostus vaikeutuu

6.7. Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi

Vuosi	2012	2013
Toimenp.	Joukkotarkastus Terveysaiheinen luento	Jalostusaiheiset kasvattajapäivät MH-luonnekuvaus luonteen kartoittamiseksi

7. Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Toimenpiteiden toteutuminen

- Rotujärjestö on velvollinen huomioimaan jalostuksen tavoiteohjelman tavoitteet laatiessaan vuotuista toimintasuunnitelmaansa
- Jalostustoimikunta on velvollinen raportoimaan vuotuisessa toimintakertomuksessaan tavoiteohjelman toimenpiteistä
- Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta seuraavaa jalostustoimikunnan ohjesääntöä tehtäessä.

Päämäärien saavuttaminen

- Jalostustoimikunta tilastoi ja raportoi päämäärien saavuttamisesta vuotuisessa toimintakertomuksessaan
- Jalostustoimikunta seuraa tilannetta vuosittain. Ulkomuodon kehitystä seurataan viimeistään jalostustarkastuksen yhteydessä 2009

8. Lähteet

1. American Spaniel Club: Guidelines For Breeding And Purchasing Cocker Spaniels, Revised October, 1996 - Revised from April, 1989 A release from the A.S.C. Health Registry Committee - Judy Iby, R.V.T., Chairman, and Kerry L. Ketring, D.V.M. Diplomate American College of Veterinary Ophthalmologists
2. Barnett, K.C (1978) Hereditary cataracts in the dog J. Small Anim Prct 19: 109-120
3. P. Bedford, WSAVA 2003 Congress
4. Amerikancockerspanielikerho ry:n vuosikirja 1981
5. terveystarkastus vuosina 1997/2000, 2001 ja 2005
6. [Koiranet](#)
7. [Iso-Britannian, Ruotsin, Norjan, Viron, Australian ja Yhdysvaltojen kennelorganisaatioiden kotisivut](#)

9. Liitteet

1. Amerikancockerspanieleiden rotumääritelmä (suomennos)
2. Terveystarkastuksen vastausten yhteenveto
3. PEVISA
4. Tilasto: neljä käytetyintä urosta vuosina 2002–2006